

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

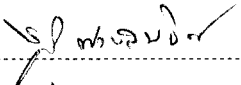
ชื่อและนามสกุล นายนิรัตน์ แสงพรต

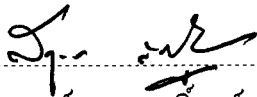
แขนงวิชา บริหารการศึกษา

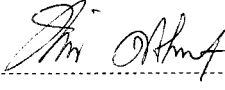
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์พงษ์ ลิ้มป็ญญ์
2. รองศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์

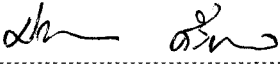
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์พงษ์ ลิ้มป็ญญ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 13 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

ผู้วิจัย นายนิรัตน์ แสงพรต **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สฤษดิ์พงษ์ ลิ้มปิยะเชือวร (2) รองศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ
ศรีประดิษฐ์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีขนาดและที่ตั้งแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง และใหญ่
จำนวน 155 คน จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เครื่องมือ
การวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยง 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว
และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในด้านการเป็นผู้นำทาง ด้านการเป็นมัลติเทสต์ ด้านการเป็นผู้แปลความหมาย ด้านการเป็นที่เลี้ยง
และด้านการเป็นผู้เรียนอยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกด้าน (2) เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา
ขนาดใหญ่มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และ
ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ทั้งนี้ไม่พบความแตกต่าง
ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลาง (3) เมื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล
พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ บทบาท เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษา

Thesis title: Roles of Administration on Information Technology in Schools Under Rayong Educational Service Area Offices
Researcher: Mr. Nirat Saengprot; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Saritpong Limpisathian, Associate Professor; (2) Tassaneewan Sripradit, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The objectives of this study was to study and compare Roles of administrators on information technology in School according to school by different sizes and location.

The sample consisted of 155 administrators of small, medium and large schools under Rayong Educational Service Area Offices. The research instrument was a questionnaire with a reliability level of 0.97. Statistics employed were percentage, mean, standard deviation, and one-way analysis of variance. Hypothesis testing was at ($p \leq 0.05$) significance level.

The findings were as follows : (1) Roles of administration on information technology in school under Rayong Educational Service Area Offices as a whole, was perceived to be at a high level. With reference to Navigator, Guide, Interpreter, Mentor and Learner were all perceived to be at a high level. (2) With reference to school sizes, roles of school administration in the information technology level of all aspects of the processes in the large schools, were rated significantly higher than those of small and medium schools at ($p \leq 0.05$) level. In addition, there was no difference between those of medium and small schools. (3) With reference to municipal, roles of administration in the information technology levels of all aspects of the processes In municipal and Out municipal, there was no difference.

Keywords: Roles, information technology, Administrator

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลอย่างดียิ่งจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับรองศาสตราจารย์ ดร.สฤณีพงษ์ ลิ้มปุษุเฐียร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ทัศนีย์วรรณ ศรีประดิษฐ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและติดตามวิทยานิพนธ์นี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิฐ กิจปรีชา ดร.พีระ รัตนวิจิตร ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา นายชยยุทธ ประทุมยศ นายคำรบ อุ้นคำ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และรองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล ที่กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือประเมินผลและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา แขนงการบริหารการศึกษา ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้และให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ตลอดจนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและเอื้อเฟื้อ กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนกำลังใจและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากคุณประวีณี แสงพรต จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

หากมีสิ่งที่เป็นประโยชน์และคุณงามความดีอันใดที่เกิดแต่งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดา-มารดา ครู-อาจารย์ และผู้ใฝ่รู้ทั้งหมด

นายนิรัตน์ แสงพรต

พฤษภาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	11
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ	19
ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง	23
บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา	27
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา	51
ตอนที่ 2 สถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา	72
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปการวิจัย	74
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	96
ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	97
ข รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย	105
ค ค่าอำนาจจำแนกเครื่องมือเพื่อการวิจัย	107
ง เอกสารเชิญผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย	110
จ เอกสารขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารต้นสังกัด	116
ประวัติผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตการศึกษาจังหวัดระยอง 45
ตารางที่ 3.2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามขนาดของสถานศึกษา 46
ตารางที่ 3.3	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่ง 50
ตารางที่ 4.1	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามบทบาท 53
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในบทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง 54
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในบทบาทด้านการเป็นมัลติเทสท์ 57
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมาย 61
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในบทบาทด้านการเป็นที่เลี้ยง 63
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในบทบาทด้านการเป็นผู้เรียน 66
ตารางที่ 4.7	เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา 70
ตารางที่ 4.8	เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวม 71
ตารางที่ 4.9	เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้นำทาง 71
ตารางที่ 4.10	เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา การเป็นมัลติเทสท์ 72
ตารางที่ 4.11	เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา การเป็นผู้แปลความหมาย 73
ตารางที่ 4.12	เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา 73

ญ

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 ขนาดของสถานศึกษาที่ได้จากการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	74
ตารางที่ 4.14 ที่ตั้งของสถานศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง.....	74

ฉ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	หน้า
		6

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับนานาชาติประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (Knowledge-Based Economy/Society : KBE/KBS) ซึ่งสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (2545: คำนำ) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้น เนื่องด้วยเป็นเทคโนโลยีที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลิต การเข้าถึง การจัดเก็บ และการแพร่กระจาย “ความรู้” อันเป็นปัจจัยการผลิต หลักการภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ประเทศไทยเองก็เผชิญกับคำถามว่าเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ในการยกระดับความรู้ของคนในประเทศ ส่งเสริมการแพร่กระจายความรู้และนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อรองรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

การพัฒนาการทางสังคมซึ่งก้าวเข้าสู่ยุคสมัยที่เรียกว่า “สังคมฐานความรู้” ทำให้เห็นกระแสหลักของการพัฒนาที่ก้าวเข้าสู่ยุคสังคมข่าวสารข้อมูล เห็นได้ชัดถึงบทบาทที่สำคัญยิ่งขึ้นของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการแพร่กระจายข่าวสารความรู้และเรื่องทั่วไปอย่างกว้างขวาง รวดเร็วยิ่งกว่าที่เคยเป็นมา ข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางรวดเร็วหลอมรวมเรื่องซึ่งเป็นประโยชน์และสิ่งอันไม่พึงประสงค์ที่อาจครอบงำความคิดความเชื่อและการประพฤติปฏิบัติคิดแปลกไปจากวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมได้ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 ก: 22) ระบุไว้ว่า ในปัจจุบันสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นเครื่องมือสำคัญที่สื่อข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเหล่านี้ก็ยังมีได้ถูกนำมาใช้อย่างสมประโยชน์แก่การจัดการศึกษา เนื้อหาสาระของสื่อส่วนใหญ่ออกมาในรูปแบบการให้ข้อมูลข่าวสารและมุ่งเน้นความบันเทิงเป็นหลัก มุ่งผลทางธุรกิจและขึ้นอยู่กับกลไกตลาดเป็นสำคัญ การให้ความสำคัญกับการใช้สื่อมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การศึกษายังมีอยู่น้อย

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541: 9) สรุปไว้ว่า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ ซึ่งประกอบกันเป็นสารสนเทศนั้น สามารถสิ้นไหลได้สะดวกรวดเร็ว จนสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ในระดับบุคคล ขึ้นไปถึงระดับองค์กรอุตสาหกรรม ภาคสังคมตลอดจนในระดับประเทศและระหว่างประเทศ จนกระทั่งภาวะไร้พรมแดน อันเนื่องมาจากอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวได้เกิดขึ้น ในกิจกรรมและวงการต่างๆ และนับเป็นความกลมกลืนสอดคล้องกันอย่างยิ่งที่การพัฒนานวัตกรรม ในสังคมอันประกอบด้วยภาคการศึกษาและการฝึกอบรมเป็นเรื่องของการเรียนรู้สารสนเทศ ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นข้อมูล (Data) ข่าวสาร (Information) หรือความรู้ (Knowledge) ก็ตาม ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่สามารถนำประโยชน์มาสู่วงการศึกษได้อย่าง เหมาะสม หากรู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่าต่อการลงทุน

ส่วนสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (2545: 47) ระบุถึงกลยุทธ์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา (e-Education) ตามกรอบนโยบาย เทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะพ.ศ.2544-2553 ของประเทศไทย มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาคการศึกษา มีความหมายครอบคลุมการพัฒนาและประยุกต์สารสนเทศ (Information) และความรู้ (Knowledge) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ของการเข้าถึงและการรับบริการการศึกษาและการเรียนรู้และรองรับการพัฒนาสู่สังคมแห่ง ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ครรชิต มาลัยวงศ์ (2542: 4) กล่าวว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากทุกวันต้องมีผู้คิดค้นงานประยุกต์แปลกๆ ใหม่ๆ อยู่เสมอ นอกจากนั้นในด้านระเบียบวิธีการทำงานหรือความรู้พื้นฐานเอง ก็ยังเปลี่ยนแปลงอีกด้วย ส่งผล ให้ผู้บริหารต้องเป็นคนที่ดีในตัวสนใจต่อความก้าวหน้า สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนานวัตกรรม ไอทีให้ตามทันเทคโนโลยีได้ มีความสามารถในการเลือกสรรเทคโนโลยีมาใช้ และเป็นผู้ที่ สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็นและเหมาะสม

ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากและการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษาทุกระดับ จะต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน (Planning) การกำหนด นโยบาย (Policy) การจัดองค์กรและทรัพยากรเพื่อ ให้สามารถดำเนินงานไปตามแผนและ วัตถุประสงค์ (Organizing) การสั่งการและประสานงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ (Directing) การตัดสินใจ (Deciding) การควบคุมกำกับผลการปฏิบัติงาน (Controlling) ซึ่งสุชาติ กิระนันท์ (2542: 45-46) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในสามด้าน ประกอบด้วย

ด้านแรกคือ บทบาทของการประสานงานหรือติดต่อระหว่างบุคคลในฐานะหัวหน้างาน ผู้นำและ ผู้ประสานงาน ด้านที่สองคือ บทบาทของการจัดการด้านข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศ ซึ่งผู้บริหารต้องทราบข้อมูลข่าวสารภายในหน่วยงานและข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องดำเนินการให้บุคคลอื่นในหน่วยงานทราบข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการทำงานและการบริหาร และมีการสื่อสารข้อมูลและสารสนเทศที่ดีด้วย และด้านที่สาม ได้แก่ บทบาทด้านการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย การจัดสรรทรัพยากร งานบุคคล การดำเนินงาน การติดตามผลและการแก้ไขปัญหาที่ตาม ผู้บริหารที่มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบกว้างขวางมากขึ้น จะต้องใช้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Rational decision making) ข้อมูลและสารสนเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญในการช่วยการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นไปได้ไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามลักษณะการใช้และลักษณะสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับการบริหาร และขอบข่ายความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษานั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ได้มีการสำรวจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษา พบว่า การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศมีปัญหาทั้งด้านบุคลากรและเทคโนโลยี โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีอุปสรรคสำคัญในการยอมรับเทคโนโลยี เนื่องจาก อายุ ภาระงาน ชิดจำกัดเรื่องเวลาและการขาดโอกาสในการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แต่ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของสถานศึกษาได้แก่ การพัฒนากลยุทธ์ ซึ่งให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง คุณภาพของภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นทั้งผู้ใช้เทคโนโลยีและผู้จัดสรร ในฐานะผู้นำของประชาชนและผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การมีกลยุทธ์ในการให้บริการด้านเทคนิคและการสนับสนุนแก่ครู การตระหนักถึงบทบาทในการทำงานเป็นทีมร่วมกับครู ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เห็นความสำคัญในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาทุกขนาดในจังหวัดระยอง ได้พยายามพัฒนาระบบสารสนเทศด้วยวิธีต่างๆ เป็นต้นว่า การจัดโครงการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่ออบรมสัมมนาและให้เกิดการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้มีโอกาสเพิ่มประสบการณ์จากต่างประเทศตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แล้วนำประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ถูกต้องเหมาะสม ทั้งได้ให้ทั้งความรู้และความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศออกเผยแพร่แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาของตนเอง ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาระบบสารสนเทศ ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดแผนปฏิบัติงาน การติดตามและการดำเนินงานต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเพียงบางส่วนที่รู้จักใช้คอมพิวเตอร์ในการสื่อสารหรือการสืบค้นข้อมูลหรือการส่งและรับข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาจะมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของผู้ได้บังคับบัญชาในการสืบค้นและดำเนินการให้ข้อมูลตามที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองต้องการ บางครั้งทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการส่งข้อมูลผิดพลาด ถ้าซ้ำหรือการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับครุฑ (2540: 4) กล่าวว่าความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสารสนเทศเป็นอย่างดี จริงอยู่ผู้บริหารทุกคนทำงานโดยใช้สารสนเทศเป็นประจำอยู่แล้ว แต่นั่นยังไม่ได้หมายความว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจสารสนเทศดีพอ ผู้ที่เข้าใจสารสนเทศดีจะต้องรู้ทุกแง่มุมเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศที่ตนต้องใช้ด้วย นอกจากนี้ยุทธพงษ์ ภูมิพันธ์ (2545: 3) ได้สรุปปัญหาไว้ดังนี้ 1) การดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ประกอบกับการขาดความพร้อมทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อเชื่อมการประสานงานเครือข่าย รวมทั้งปัญหาการดำเนินงานสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินงาน เป็นต้น 2) โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ระบบสารสนเทศ เนื่องจากโรงเรียนมีข้อจำกัดเกี่ยวกับคุณวุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่ครูสายปฏิบัติการสอนมีความรู้เฉพาะในเนื้อหาที่ตนสอนไม่เคยผ่านการอบรมในด้านเทคนิคและวิธีวิเคราะห์ แต่เมื่อผู้บริหารต้องการเก็บข้อมูลก็มอบหมายให้บุคลากรดังกล่าวดำเนินการ จึงทำให้ผลปฏิบัติงานไม่ดีเท่าที่ควร สารสนเทศไม่สนองวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา 3) ปัญหาในการจัดสารสนเทศ คือ ขาดบุคลากร ขาดเครื่องคอมพิวเตอร์ ไม่มีห้องปฏิบัติการเป็นสัดส่วนและมีความต้องการให้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการให้ความรู้และการฝึกอบรมให้เพิ่มบุคลากรในการจัดทำสารสนเทศไม่เพียงพอ ปัจจุบันยังพบว่าปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขให้หมดไป

จะเห็นว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำและมีอำนาจในการจัดการศึกษาทำให้เปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) ตลอดจนพื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง มีทักษะและเจตคติที่ดี สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2549 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ก: 85) ซึ่งกำหนดแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและมีเป้าหมาย คือ การใช้

เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและทัดเทียมกันทุกเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างมีระบบ ประชาชนทุกคนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สามารถใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในการเพิ่มพูนความรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการบริหารจัดการและจัดการศึกษา

จากบทบาทดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาถึงบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

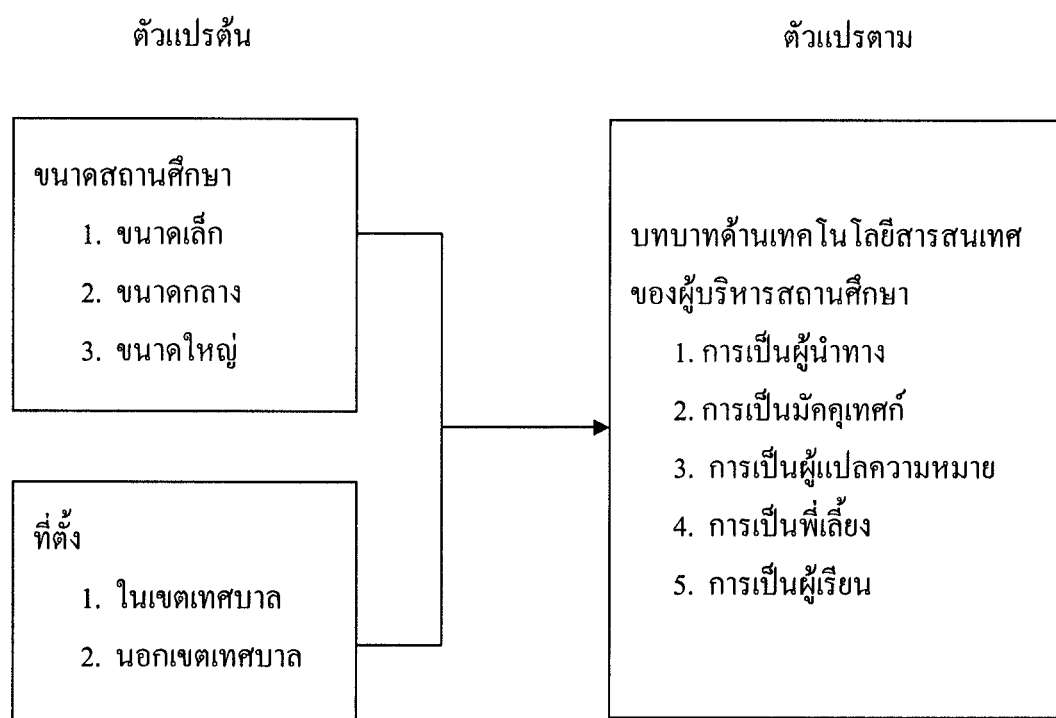
การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง มีกรอบความคิดดังต่อไปนี้

- 3.1 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศตามแนวคิดของ นอร์ริสและโดเลนซ์ (Norris & Dolence 1995:16 ; อ้างถึงในสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ 2545: 34) กล่าวถึง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

3.1.1 การเป็นผู้นำทาง (Navigator)

- 3.1.2 การเป็นมัคคุเทศก์ (Guide)
- 3.1.3 การเป็นผู้แปลความหมาย (Interpreter)
- 3.1.4 การเป็นพี่เลี้ยง (Mentor)
- 3.1.5 การเป็นผู้เรียน (Learner)
- 3.2 ขนาดสถานศึกษาตามเกณฑ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539: 36) ได้กำหนดขนาดสถานศึกษา จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ
- 3.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน
- 3.2.2 สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียน 121 – 300 คน
- 3.2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป
- 3.3 ที่ตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล (ทองอาบ พาไทสง 2549: 142-172) ได้จำแนกสถานศึกษาตามที่ตั้ง คือ
- 3.3.1 ในเขตเทศบาล
- 3.3.2 นอกเขตเทศบาล

ผู้วิจัยได้ประสานแนวคิดดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังปรากฏในภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีการปฏิบัติแตกต่างกัน

4.2 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา มีการปฏิบัติแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตเนื้อหาที่ต้องศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

5.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 262 โรงเรียน โดยวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษา จำนวน 155 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 155 คน

5.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่จะศึกษาวิจัย

ขอบเขตของตัวแปรที่จะศึกษาประกอบไปด้วย

5.3.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา และที่ตั้งของสถานศึกษา

5.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้นำทาง การเป็นมัลติเทสต์ การเป็นผู้แปลความหมาย การเป็นพี่เลี้ยงและการเป็นผู้เรียน

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 **เทคโนโลยีสารสนเทศ** หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีซึ่งประกอบด้วย เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศด้วยอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานด้านสารสนเทศที่มีการวางแผน จัดการและการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง (ครรชิต มาลัยวงศ์ 2540: 83, ทวีศักดิ์ กอนันตกุล 2541: 12, วุฒิชัย ประสารสอย 2545: 3, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ค: 4, ถาวร อินทะแสง 2547: 23, กิดานันท์ มลิทอง 2548: 12)

6.2 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่คาดหวังถึงการแสดงออก การอธิบายลักษณะงาน สามารถตอบสนองความคาดหวังของสังคมและให้ข้อมูลต่างๆ ไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Norris & Dolence 1995:16 ; อ้างถึงในสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ 2545: 34)

6.3 บทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง (Navigator) หมายถึง บทบาทด้านการเป็นผู้กำหนดแนวทาง เป็นผู้ส่งเสริม (House & Mitchell 1974: 81-97 ,Wang 1994: 1-121)

6.4 บทบาทด้านการเป็นมัคคุเทศก์ (Guide) หมายถึง บทบาทด้านการเป็นผู้ให้คำแนะนำ ผู้อำนวยการความสะดวก (Cohen 1990: 58-60, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2542: 41)

6.5 บทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมาย (Interpreter) หมายถึง บทบาทด้านการเป็นผู้อธิบายและแสดงให้ดูเป็นตัวอย่าง (Yukl 1989: 206-207, ครรชิต มาลัยวงศ์ 2539: 36-37)

6.6 บทบาทด้านการเป็นที่เลี้ยง (Mentor) หมายถึง บทบาทด้านการเป็นผู้ประสานงาน ให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษา (Bass 1985: 82, นิติมา เทียนทอง 2543: 41)

6.7 บทบาทด้านการเป็นผู้เรียน (Learner) หมายถึง บทบาทด้านการเป็นผู้ศึกษาค้นคว้าความรู้ (Tichy & Devanna 1986: 19-32, สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ 2541: 83)

6.8 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข: 4)

6.9 สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 3)

6.10 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข: 22-25)

6.11 ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดขนาดของสถานศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539: 36) จำแนกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

6.12 ที่ตั้ง หมายถึง สถานศึกษาในเขตเทศบาล ประกอบด้วยเทศบาลนครระยอง เทศบาลตำบลเกล็ด เทศบาลตำบลทุ่งควายกิน เทศบาลตำบลปากน้ำประแส เทศบาลตำบลสุนทรภู่ เทศบาลตำบลกองดิน เทศบาลตำบลมาบข่า เทศบาลตำบลมะขามคู่ เทศบาลตำบลบ้านค่าย เทศบาลตำบลบ้านฉาง เทศบาลตำบลสำนักท้อน เทศบาลตำบลบ้านปลวกแดง เทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา เทศบาลตำบลมาบตาพุด เทศบาลตำบลบ้านเพ เทศบาลตำบลเกล็ดทะเล และเทศบาลตำบลชุมแสง จำนวน 76 โรงเรียน และสถานศึกษานอกเขตเทศบาล จำนวน 186 โรงเรียน ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง (ทองอาบ พาไทสง 2549: 142-172)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 นำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

7.2 นำไปเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

7.3 นำไปใช้เป็นแนวทางแก้ไขและปรับปรุงบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาให้มีความทัดเทียมกันทุกขนาด

7.4 นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาตามสถานที่ตั้งให้ทั่วถึงและทัดเทียมกัน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.1 ความหมายของบทบาท
  - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท
  - 1.3 ทฤษฎีบทบาท
  - 1.4 บทบาทของผู้บริหาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 2.1 ความหมายของเทคโนโลยี
  - 2.2 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ
  - 2.3 องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง
  - 3.1 สภาพการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง
  - 3.2 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา
4. บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

1.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท (Role) เป็นคำที่มีความสำคัญทั้งทางด้านจิตวิทยา พฤติกรรมและสังคม ต่อองค์การและสังคม ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความเป็นระเบียบทางสังคม ซึ่งนักการศึกษาและนักวิชาการได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องของบทบาทและให้ความหมายของคำว่าบทบาทไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น คำนิยาม อัดดิสกุณานันท์ (2542: 13) กล่าวว่าเป็นการปฏิบัติงานของบุคคล ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่ในขณะนั้น นอกจากนี้ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2544: 191) กล่าวว่า เป็นตำแหน่งหน้าที่ในสถาบันที่ผู้สวมบทบาทต้องกระทำ ผู้สวมบทบาทมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ บทบาทแต่ละบทบาทจะเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเพื่อให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ในสถาบันนั้น ๆ ในสถาบันการศึกษา บทบาทของครูสัมพันธ์กับบทบาทของนักเรียน ในสถาบันครอบครัว บทบาทของพ่อแม่สัมพันธ์กับบทบาทของลูก บทบาทเปรียบเสมือนตำแหน่งแต่ความหมายกว้างกว่าตำแหน่งครูเป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นตามความต้องการของสถาบัน ผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ในขอบเขตที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับบุญชิต งามสง่า (2545: 18) กล่าวว่า เป็นหน้าที่รับผิดชอบและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่ผู้นั้นควรกระทำ ส่วนพูลสุข สังข์รุ่ง (2546: 102) กล่าวว่า เป็นพฤติกรรมที่ได้รับการคาดหวังเอาไว้ ในองค์กรหลายๆ องค์กร การอธิบายลักษณะงาน (Job Description) เป็นสิ่งที่จะต้องบอกใคร จะต้องทำหน้าที่อะไร ซึ่งสมาชิกแต่ละคนสามารถจะอ่านเพื่อจะมีความคิดว่าตัวเองจะมีหน้าที่ทำอะไร ซึ่งคำอธิบายนี้จะไม่ครอบคลุมทุกสิ่งแต่อย่างน้อยจะให้ข้อมูลต่างๆ ไปสำหรับที่จะให้สมาชิกแต่ละคนเริ่มทำหน้าที่ของตน นอกจากนี้เซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni 1992: 196) อ้างถึงในบุญชิต งามสง่า 2545: 17) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในองค์กร สอดคล้องกับแคมป์เบลล์ (Campbell 1983: 81) อ้างถึงในบุญชิต งามสง่า 2545: 18) กล่าวว่า หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับหน้าที่และตำแหน่ง

สรุปได้ว่าบทบาท คือ พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลใดบุคคลหนึ่งทีคาดหวังถึงการแสดงออก การอธิบายลักษณะงาน สามารถตอบสนองความคาดหวังของสังคมและให้ข้อมูลทั่ว ๆ ไปสำหรับที่จะให้สมาชิกแต่ละคนเริ่มทำหน้าที่ของตนได้

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

บทบาท หมายถึง กลุ่มของพฤติกรรมที่แสดงออกตามบรรทัดฐานหรือความคาดหวังของสังคม รวมทั้งตามสภาพของบุคคลนั้น ตำแหน่งหรือสภาพสังคมของบุคคลเป็นตัวกำหนดบทบาทหรือพฤติกรรมที่บุคคลจะแสดงออกตามบทบาท บุคคลแต่ละคนมีการแสดงออกตามบทบาทต่างๆ เช่น บทบาทผู้บริหาร บทบาทครูผู้สอน บทบาทนักเรียน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันบุคคลเดียวกันอาจแสดงได้หลายบทบาท เช่น ครูผู้สอนมีบทบาทในฐานะพ่อหรือแม่เป็นเจ้าหน้าที่การเงิน เป็นต้น

จางง อติวัฒน์สิทธิ และคณะ (2532: 45-46) ได้แบ่งลักษณะบทบาทเป็น 3 ประการดังนี้

1. บทบาทในอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่กำหนดไว้เป็นกฎหมายหรือความคาดหวังของบุคคลทั่วไปในสังคมเป็นแบบฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งมีสถานภาพหนึ่งๆ ควรกระทำแต่อาจไม่มีใครทำตามนั้นก็ได้

2. บทบาทตามที่บุคคลเข้าใจ (Perceived Role) เป็นบทบาทที่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆ ที่คาดคิดด้วยตนเองว่าควรเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

3. บทบาทที่แสดงออกจริง (Actual or Enacted Role) เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะหน้าขณะนั้นด้วย สถานการณ์ดังกล่าวอาจจะเป็นสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม เช่น การกอดกันของกลุ่มต่างๆ และบทบาทที่กระทำยังอาจสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับบทบาทในอุดมคติหรือบทบาทที่บุคคลรับรู้ก็ได้

อัลพอร์ท (Allport 1967: 181-184 ; อ้างถึงใน คำนึ่ง อัดตศุภนาพันธ์ (2542: 11)) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 อย่างดังต่อไปนี้

1. ความคาดหวังในบทบาท (Role Expectation) ซึ่งเป็นบทบาทความคาดหวังของผู้อื่น หรือเป็นบทบาทที่สถาบัน องค์กร หรือกลุ่มสังคม คาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ที่บุคคลนั้นครองตำแหน่งอยู่

2. การรับรู้บทบาท (Role Perception) เป็นการรับรู้ในหน้าที่ของตนเองว่าความจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองให้ได้ตามการรับรู้นั้น (Receive Role) ซึ่งเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานของบุคคล ตลอดจนเป้าหมายของชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3. การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptance) ซึ่งเกิดขึ้นได้เมื่อมีการสอดคล้องกันกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคม และบทบาทที่ตนเองรับรู้อยู่ การยอมรับบทบาทนี้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาท และการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้เพราะว่าบุคคลไม่ได้ยินยอมทุกบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกผลักดันจากสังคมให้ดำรงตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติก็ตาม เพราะถ้าหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียผลประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการหรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่ก็จะพยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้นๆ

4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานจริง (Actual Role) ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งอยู่หรือเนื่องมาจากความสอดคล้องกันของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

บรูมและเซสซันนิค (Broom & Selznick 1963: 36 ; อ้างถึงใน คำนิ้ง อุตตศุภนาพันธ์ 2542: 12) อธิบายว่า บทบาทคือแบบแผนของพฤติกรรมซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับสถานภาพแบ่งออกได้ 3 ลักษณะ คือ

1. บทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) เป็นบทบาทที่สังคมหรือคนในสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่หรือรูปแบบให้บุคคลในสถานการณ์ต่างๆ กระทำให้สังคมสามารถคาดคะเนหรือทำนายพฤติกรรมของบุคคลในสถานภาพนั้นๆ จึงได้มีลักษณะเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง

2. บทบาทตามความคิดหรือการรับรู้ของเจ้าของบทบาท (Perceived Role) เป็นบทบาทที่เจ้าของบทบาทคิดเอาเองว่าเมื่อเขามีสถานภาพอย่างนี้แล้วควรจะปฏิบัติอย่างไร

3. บทบาทที่เจ้าของบทบาทได้กระทำจริง (Performed Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมจริงๆ เมื่อได้อยู่ในตำแหน่งหรือสถานภาพนั้นๆ ตามปกติแล้ว บทบาทนี้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะสังคมคาดหวัง

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท คือการปฏิบัติงานของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่ในขณะนั้น โดยเฉพาะเป็นบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวัง เป็นการกระทำที่บุคคลปฏิบัติจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานภาพ และเป็นบทบาทที่ผู้อื่นรับรู้ ยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้

1.3 ทฤษฎีบทบาท (Role Theory)

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543: 133) ได้ให้ความรู้เรื่องบทบาท เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีการกระทำระหว่างกันด้วยสัญลักษณ์ ทฤษฎีบทบาทจะกล่าวถึงลักษณะของสังคมมนุษย์ และลักษณะของปัจเจกชน แล้วชี้ให้เห็นว่า ตัวเชื่อมระหว่างสังคมและมนุษย์ คือ บทบาท นักทฤษฎีบทบาทแบ่งความคาดหวังอันเป็นกรอบสำหรับสถานภาพเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความคาดหวังจาก “บท” (Expectation from the “Script”) บท(Script) คือ บรรทัดฐานทางสังคม (Norms) ซึ่งสังคมทุกสังคมจะกำหนดเอาไว้กว้างๆ ว่า ผู้ดำรงตำแหน่งใด จะต้องแสดงหรือทำอะไร อย่างไร เช่น ในสังคมไทย ครูอบรมนักเรียน นักเรียนจะต้องเรียน หนังสือและเชื่อฟังครู ครูจะต้องหาความรู้ให้มากและสอนหนังสือ ทหารต้องป้องกันประเทศ เป็นต้น เมื่อความคาดหวังประเภทนี้กำหนดไว้กว้างๆ บุคคลก็อาจประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันไป บ้างตามเหตุการณ์ สถานที่ หรือ ความต้องการของบุคคลนั้นๆ แต่อย่างไรก็ต้องอยู่ภายในขอบเขตของบรรทัดฐานของสังคม

2. ความคาดหวังจาก “ผู้แสดง” อื่น (Expectation from Other Players) มนุษย์คนอื่นในสังคมก็มีส่วนสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยกัน

3. ความคาดหวังจาก “ผู้ชม” (Expectation from the “Audience”) ผู้ชมมีความสำคัญต่อผู้แสดงละคร เพราะละครจะดำรงอยู่ได้หรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ชมเป็นผู้ตัดสินตามแนวคิดทฤษฎีบทบาท กลุ่มบุคคลเหล่านี้จะมีอยู่จริงหรือไม่ก็ตาม หากมีคนเชื่อว่ามืออยู่จริง ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในทางที่เขาจะทำตาม ทำให้เหมือนกับ “ผู้ชม” ทำหรือต้องการ

นอกจากนี้ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543: 139-140) กล่าวว่าบทบาท คือ ตัวเชื่อมระหว่างสังคมกับปัจเจกชน แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. บทบาทตามใบสั่ง (Prescribed Role) เฟื่องถึงที่การปฏิบัติตามความคาดหวังของแต่ละสถานภาพ ตัวตนและทักษะในการแสดงบทบาทมีหน้าที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับความคาดหวังของสถานภาพนั้นๆ การวิเคราะห์บทบาทเน้นระดับการยอมรับปฏิบัติตามความคาดหวังของตำแหน่งที่บุคคลเข้าครอบครอง

2. บทบาทตามใจ (Subjective Role) เฟื่องไปที่ความคาดหวังต่างๆ จะต้องผ่านอัตราหรือตัวตนเสียก่อนแล้วจึงมีการปฏิบัติขณะที่ผ่านตัวตนนี้เองจะกลั่นกรอง พินิจพิจารณา เลือกรร ลดทอน พลิกแพลงความคาดหวังนั้นๆ ให้เหมาะสมกับตน การวิเคราะห์อยู่ที่สไตส์ของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

3. บทบาทจริง (Enacted Role) คือพฤติกรรมจริงของปัจเจกชน การวิเคราะห์ที่เน้นตัวความคาดหวังหรือการตีความคาดหวังตามสถานการณ์นั้นๆ

แอชลีย์ (Atchley 1994: 4, 151-152, 160-163) กล่าวถึงบทบาท 7 ลักษณะ ดังนี้

1. บทบาททางสังคม (Social Role) บทบาททางสังคมมีความหมายหรือความสำคัญอย่างยิ่งใหญ่ เพราะปัจเจกชนกำหนดบทบาทและสถานที่ของปัจเจกชนในสังคม สังคมกำหนด/วางนโยบายบทบาทพิเศษให้เล่น บทบาท คือ ความคาดหวังหรือตัวอย่างพฤติกรรม การมีส่วนร่วมกับตำแหน่งในองค์กรของกลุ่ม ตำแหน่งและบทบาทนั้นเป็นตัวกำหนดว่าเราทำหน้าที่อะไร เป็นผู้บริหาร ครู สมาชิกสภาสูงหรือเป็นอาสาสมัคร บทบาทบางเวลาก็ดูเหมือนเป็นศิลปะ ไม่จำเป็นต้องก่อให้เกิดปฏิกริยาต่อกันหรือกระทบซึ่งกันและกัน ส่วนมากเราไม่ได้แยกบทบาทผู้แสดงแต่จะกล่าวถึงบทบาทของคนอื่นในลักษณะบทบาทที่เกี่ยวข้อง/เกี่ยวกับญาติ ดังนั้น กลุ่มองค์กรเปลี่ยนแปลงบทบาทตำแหน่งเกี่ยวข้องกับคนอื่นในลักษณะพิเศษ โดยไม่คำนึงถึงว่าตำแหน่งของใคร เช่น ครูทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานและประเมินผลการทำงานที่นั่น

2. ผลกระทบบทบาททางสังคม (Aging Affects Social Role) อายุทำให้บุคคลกับการหาค่าความพอเหมาะในการเปลี่ยนตำแหน่งสำหรับผู้บริหาร และการเปลี่ยนความคาดหวังในพฤติกรรมของปัจเจกชนในตำแหน่งพิเศษ

3. บทบาทที่เลือก (Role Eligibility) ทำให้บุคคลแสดงออกซึ่งตำแหน่งไม่ได้ง่าย/รับแสดงบทบาทนั้นต่อไป/รักษาตำแหน่งนั้นไว้ได้ โดยปกติตำแหน่งมีคุณค่าสำหรับพวกเรา เหตุผลคือความแน่ใจในบรรทัดฐานทางสังคม ความแตกต่างทางตำแหน่ง ความยุติธรรม

4. บทบาทที่เหมาะสม (Role Appropriateness) บทบาทปกติของผู้บริหาร หรือประชาชนทั่วไป มีข้อจำกัดในด้านปฏิกริยาที่มีต่อกันของกลุ่มบริหารเมื่อเทียบดูว่าใครสามารถเห็นพ้องในบทบาทที่พวกเขาเลือกกว่าเหมาะสมหรือไม่

5. บทบาทที่ต้องแก้ไข (Role Modification) ช่วงอายุทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังของผู้บริหารในตำแหน่งปกติ เพราะว่า ประสบการณ์เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับตำแหน่ง อันดับแรกการทำงานเต็มเวลา ความอุทิศเวลา

6. บทบาทที่คาดหวังและทำให้เหมาะสม (Role Anticipation and Adaptation) กระบวนการของบทบาทที่คาดหวัง เรียนรู้ ความยุติธรรม การบังคับ และความเหมาะสม ตำแหน่งในอนาคต บทบาทเปลี่ยนแปลงได้ตลอดช่วงชีวิต และปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมได้

7. บทบาทเปลี่ยนแปลง (Role Changes) โดยทั่วไปฐานะทางสังคมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในทางสังคมวิทยาใช้และให้ความสำคัญบทบาท บทบาทกลุ่มและบรรทัดฐาน

สภาพแวดล้อมสังคมมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนถ่ายทางสังคม โดยสรุปจะเห็นได้ว่าการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงบทบาทของปัจเจกชน กลุ่มและสภาพแวดล้อมนั้น สามารถนำมาประกอบการอธิบายบทบาทของผู้บริหาร

นักสังคมวิทยาพยายามอธิบายว่า ทฤษฎีบทบาทเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร คือ ตลอดช่วงชีวิตที่ผ่านมาของผู้บริหารแต่ละคนจะผ่านบทบาททางสังคมหลายบทบาท เช่น เป็นนักเรียน พ่อแม่ สามี ภรรยา ผู้ได้บังคับบัญชา หัวหน้า ที่ปรึกษา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น สอดคล้องกับสุรกุล เจนอบรม (2541: 42) ที่กล่าวว่าบทบาททางสังคมเหล่านี้จะเป็นสิ่งแยกแยะสถานภาพในสังคม รวมทั้งทัศนคติที่มีต่อตนเอง บทบาททางสังคมของผู้บริหารแต่ละคน จะมีส่วนสัมพันธ์กับอายุ เช่น สังคมประเทศซีกโลกตะวันตกจะใช้อายุเป็นตัวกำหนดความเหมาะสมและความสามารถที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ต่างๆ หรือใช้อายุในการที่จะบอกถึงความเหมาะสมและความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้รับบทบาทหน้าที่นั้นๆ เป็นต้น จากทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท ผู้วิจัยสรุปได้ว่า บทบาทจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดคกเกณฑ์ไว้ในสังคม ถูกคาดหวังไว้ว่าบุคคลในสถานภาพใดควรมีบทบาทอย่างไร เมื่อบุคคลเข้าดำรงในสถานภาพนั้นๆ ก็จะมีบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้เช่นนั้นและบุคคลอื่น ๆ ก็จะถูกคาดหวังบทบาทของผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ตามที่คิดว่าเป็นค่านิยม บรรทัดฐานที่กำหนดให้มีบทบาทพฤติกรรมนั้นๆ

1.4 บทบาทของผู้บริหาร

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข: 4) ได้ให้ความหมายผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า คือบุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการที่จะบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีผู้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารไว้ดังนี้คือ

คเนเชวิช (Knezevich 1984: 16-18; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2546: 31) ได้เสนอบทบาทในการบริหารสถานศึกษาไว้ 17 บทบาท ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน (Direction Setter) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการชี้แจงทำความเข้าใจเขียนวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน มีความรู้และทักษะในระบบการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการ (PPBS) และการบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์และผลงาน (MBO/R)

2. บทบาทกระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้น มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ มีทักษะในกระบวนการกลุ่ม
3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต เตรียมบุคลากรในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่างๆ ของการตัดสินใจ มีความสามารถในการตัดสินใจ
5. บทบาทเป็นผู้จัดองค์การ (Organizer) ผู้บริหารจำเป็นต้องออกแบบขยายงาน และกำหนดโครงสร้างขององค์การขึ้นใหม่ ซึ่งต้องเข้าใจพลวัตและพฤติกรรมขององค์การด้วย
6. บทบาทเป็นผู้เปลี่ยนแปลง (Change Manager) ผู้บริหารต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถาบันเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของสถาบัน
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Co-ordination) ผู้บริหารต้องเข้าใจรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์เข้าใจเครือข่ายของการสื่อสาร วิธีนิเทศงาน ระบบการรายงานที่ดี
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในด้านการพูดและการเขียน รู้จักใช้สื่อต่างๆ และมีความสามารถในการประชาสัมพันธ์
9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) ผู้บริหารต้องเข้าใจสาเหตุของความขัดแย้ง ต้องมีความสามารถในการต่อรอง โกล่เกลี่ย จัดการและแก้ปัญหาความขัดแย้งได้
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problems Manager) ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหาและแก้ปัญหา เพราะปัญหามีความหมายกว้างกว่าความขัดแย้ง จึงไม่จำเป็นต้องลงเอยด้วยความขัดแย้งเสมอไป
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ (Systems Manager) ผู้บริหารจะต้องสามารถวิเคราะห์ระบบ กระบวนการที่เกี่ยวข้องและเข้าใจการนำทฤษฎีทางการบริหารไปใช้
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) ผู้บริหารต้องเข้าใจระบบการเรียนรู้ พัฒนาการของมนุษย์ ทฤษฎีการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และเทคโนโลยีทางการศึกษา
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personnel Manager) ผู้บริหารต้องสามารถใช้เทคนิคการเป็นผู้นำการเจรจาต่อรอง การประเมินผลและการปฏิบัติงานของบุคคล
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการเงิน การงบประมาณ การบริหารวัสดุครุภัณฑ์ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา ตลอดจนงานการสนับสนุนจากภายนอก

15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) ผู้บริหารจะต้องสามารถประเมินความต้องการ การประเมินระบบ วิธีการทางสถิติ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ (Public Realtor) ผู้บริหารต้องมีทักษะในการสื่อความหมาย รู้จักวิธีสร้างภาพพจน์ที่ดี พลวัตของกลุ่ม การเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่างๆ

17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ (Ceremonial Head) ผู้บริหารต้องใช้ความสามารถในบทบาทต่างๆ เกี่ยวกับด้านพิธีการและที่กล่าวมาเพื่อแสดงบทบาทนี้

กอร์ดัน (Gorton 1983: 71 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2546: 33) ได้สรุปว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญ 6 ประการ คือ

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้บริหาร
2. บทบาทในฐานะเป็นผู้นำในด้านการสอน/ด้านวิชาการ
3. บทบาทในฐานะเป็นผู้รักษาระเบียบวินัย
4. บทบาทในฐานะเป็นผู้ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์
5. บทบาทในฐานะเป็นผู้ประเมินผล
6. บทบาทในฐานะเป็นผู้แก้ปัญหาคความขัดแย้ง

นอกจากนี้ เซอร์จิโอวานนิ และ คาร์เวอร์ (Sergiovanni & Carver 1980: 268 – 280 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2546: 33) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องแสดงความเป็นผู้นำใน 3 ประการ คือ

1. พฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นจะต้องแสดงความเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับเกียรติและศักดิ์ศรี ประสานกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มมีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจของครู นักเรียนและต่อเนื้อหาสาระของหลักสูตรและมีพฤติกรรมที่สำคัญ คือ พฤติกรรมที่มุ่งทำงานและมุ่งคน

2. พัฒนาคนอื่น ผู้บริหารต้องกำหนดเป้าหมายที่เด่นชัดอย่างหนึ่งของสถานศึกษา คือ การพัฒนาคน ที่จะต้องมุ่งพัฒนาทั้งผู้เรียน และครูผู้สอน ทั้งด้านความสามารถและด้านจิตใจควบคู่กันไปและเมื่อถึงระดับที่พึงปรารถนาแล้วยอมเชื่อได้ว่าสถานศึกษาพร้อมบรรลุเป้าหมายได้

3. หน้าทีผู้นำของกลุ่ม หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องแสดงบทบาทผู้นำของกลุ่มใน 2 ประการสำคัญ คือ

- 3.1 บทบาทในการปฏิบัติการกิจของกลุ่ม
- 3.2 บทบาทในการสร้างกลุ่ม

ทั้ง 2 บทบาท มีการปฏิบัติที่สำคัญ คือ เป็นบทบาทที่ทำงานให้สำเร็จ ทำให้กลุ่มคงอยู่อย่างมีความเจริญก้าวหน้าและสร้างความกลมเกลียวสมานฉันท์ภายในกลุ่มรวมทั้งปลูกจิตสำนึกแก่สมาชิกของกลุ่มในการสร้างงาน รักสนิใจงาน

จากแนวคิดต่างๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปบทบาทที่สำคัญของผู้บริหารการศึกษาตามบทบาท ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้บริหาร
2. บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ
3. บทบาทในฐานะเป็นหัวหน้ากลุ่ม

2. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1 ความหมายของเทคโนโลยี (Technology)

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 538) ให้ความหมายคำว่า “เทคโนโลยี” ไว้หลายแบบ แบบหนึ่งพิจารณาเทคโนโลยีในลักษณะที่เป็นวิถีทาง (Means) ซึ่งจะนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นสิ่งที่เป็นประโยชน์และการนำเทคโนโลยีไปใช้ (Ends) เป็นวิธีการและวัตถุประสงค์เป็นเทคโนโลยีในลักษณะที่เป็นสื่อ นอกจากนี้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ วิทยาศาสตร์ที่เอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและอุตสาหกรรม ซึ่งนิคม ทาแดง (2545: 1) กล่าวว่า เป็นศาสตร์ว่าด้วยวิธีการหรือศาสตร์ที่ว่าด้วยการจัดการหรือการจัดแจงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระเบียบเพื่อให้เกิดระบบใหม่และเป็นระบบที่สามารถนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ที่ตั้งใจไว้ได้ สอดคล้องกับยีน กูว์รเวอร์ธ (2545: 438) กล่าวว่า เป็นการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์มาปรับปรุงและพัฒนาให้ความเป็นอยู่ของมนุษย์ดีขึ้น

โดยสรุป คำว่า เทคโนโลยี หมายถึง ทักษะความรู้และกระบวนการจากการใช้เครื่องมือมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ

2.2 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ พ.ศ.2535 ได้กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) หมายถึง ความรู้ในผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการดำเนินงานใดๆ ที่อาศัยเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ การติดต่อสื่อสาร การรวบรวมและการนำเสนอข้อมูลมาใช้อย่างทันการเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งทางด้านการผลิต การบริการ การบริหารและ

การดำเนินงาน รวมทั้งเพื่อการศึกษาการเรียนรู้ซึ่งจะส่งผลต่อความได้เปรียบทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและการพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพของประชากรในสังคม ซึ่งทวิศักดิ์ กอนันตกุล (2541: 12) กล่าวถึงเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการติดต่อเชื่อมโยง การจัดหา การจัดเก็บ การจัดการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การสื่อสาร โทรคมนาคมและเทคโนโลยีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำข้อมูลข่าวสารมาใช้ ส่วนวุฒิชัย ประสารสอย (2545: 3) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่เป็นระบบระหว่างวิธีการ บุคลากรและวัสดุอุปกรณ์อื่นๆ ในทุกขั้นตอน ย่อมส่งผลในการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพและช่วยให้บรรลุผลตามที่ต้องการได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 ค: 4) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และการเชื่อมต่อกับเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งช่วยให้สารสนเทศสามารถเข้าถึงได้ ถูกประมวลผล จัดเก็บและเผยแพร่ได้อย่างสะดวกช่วยให้เกิดการติดต่อสื่อสารอย่างรวดเร็ว ไม่ถูกจำกัดโดยเวลาและสถานที่ นอกจากนี้ถาวร อินทะแสง (2547: 23) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร โทรคมนาคมและเป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศ ตั้งแต่การแสวงหา การวิเคราะห์ การประมวลผล การจัดการ การจัดเก็บ การเรียกใช้ การแลกเปลี่ยนและเผยแพร่สารสนเทศด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบของภาพ เสียง ตัวอักษร หรือ ภาพเคลื่อนไหวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความถูกต้อง ความแม่นยำและความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์และสามารถเชื่อมต่อสารสนเทศถึงกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว สอดคล้องกับ กิดานันท์ มลิทอง (2548: 12) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นคำที่ใช้เพื่ออธิบายถึงส่วน อุปกรณ์ (Hardware) และชุดคำสั่ง (Software) ของคอมพิวเตอร์เพื่อใช้งานร่วมกันในการประมวล จัดเก็บ เข้าถึง สืบค้น นำเสนอ และเผยแพร่สารสนเทศด้วยอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสาร โทรคมนาคม ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อกระบวนการดำเนินงานสารสนเทศด้วยอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงาน ด้านสารสนเทศที่มี การวางแผน จัดการ และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในด้านความถูกต้อง ความแม่นยำและความรวดเร็วทันต่อการนำมาใช้ประโยชน์ และสามารถเชื่อมต่อสารสนเทศถึงกัน ได้

2.3 องค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) มีองค์ประกอบ กว้าง ครอบคลุมไปถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แล้วแต่มิติและรูปแบบการนำไปใช้หรือจัดการ

ซึ่งมีผู้ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ ดังนี้

ครรรชิต มาลัยวงศ์ (2540: 41-43) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเทคโนโลยีสารสนเทศ ว่าประกอบด้วย

1. เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คือ ระบบคอมพิวเตอร์ทั้งหลาย อันประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และข้อมูล ฮาร์ดแวร์ก็คือตัวเครื่องที่ประกอบขึ้นหรือพัฒนาขึ้นได้ด้วยความรู้ทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติทางด้านไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จนสามารถย่อวงจรที่ซับซ้อนประกอบด้วยวงจรมัลติไมครอน ลงบนแผ่นวงจรหรือชิปขนาดเล็กเพียงหนึ่งตารางเซนติเมตรได้อันที่จริงความสำเร็จก้าวหน้าที่หลายทั้งปวงที่เกิดขึ้นเวลานี้มาจากความก้าวหน้าทางด้านคอมพิวเตอร์นั่นเอง ที่เป็นเช่นนี้ได้ย่อมมีเหตุผลอยู่ นั่นก็คือ คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่ทำทนายคนทุกอาชีพ ทุกวัย ดังนั้นผู้ที่สนใจเหล่านี้จึงจัดหาคอมพิวเตอร์มาศึกษาและประยุกต์ในงานของตนเอง ทำให้เกิดความก้าวหน้าเป็นทวีคูณยิ่งกว่าช่วงสามสิบปีในยุคแรกของคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีแต่เฉพาะนักคอมพิวเตอร์เท่านั้นที่เป็นผู้พัฒนางานประยุกต์

2. เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคม ก็คือ เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการสื่อสารทางไกล เริ่มตั้งแต่เทคโนโลยีเก่าแก่ คือ โทรเลข โทรศัพท์ ไปจนถึงการสื่อสารผ่านดาวเทียม เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมนั้นมีความสำคัญต่อโลกยุคปัจจุบันมาก เพราะสามารถช่วยให้คอมพิวเตอร์ส่งข้อมูลและสารสนเทศจากที่หนึ่ง ไปยังอีกที่หนึ่งได้อย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีแต่เพียงคอมพิวเตอร์อย่างเดียว การประยุกต์คอมพิวเตอร์ก็อาจจะไม่ขยายตัวกว้างขวางและมีประโยชน์มากเท่าที่เห็น เมื่อระบบสื่อสารโทรคมนาคมมาใช้ร่วมกับระบบคอมพิวเตอร์ ก็ทำให้เกิดระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer network) ทำให้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกันเหล่านั้นสามารถทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้ ทำให้เกิดระบบที่มีประโยชน์ต่องานธุรกิจอย่างกว้างขวาง เช่น ระบบฝากถอนเงินโดยอัตโนมัติ ระบบสำรองที่นั่งเครื่องบิน ระบบประชุมทางไกล เป็นต้น

3. ระบบสำนักงาน ก็คือ อุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในสำนักงาน เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องพิมพ์ต่างๆ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโทรสาร ฯลฯ อุปกรณ์เหล่านี้ช่วยให้งานที่เกี่ยวกับการพิมพ์เอกสารต่างๆ สะดวกมากยิ่งขึ้นกว่าสมัยเมื่อครั้งต้องเขียนหรือคัดลายมือลงบนกระดาษสมุดข่อย แต่เมื่อถึงยุคนี้ อุปกรณ์เหล่านี้ได้ก้าวหน้าต่อไปอีกมาก มีการนำวงจรคอมพิวเตอร์มาผนวกเข้าไปในเครื่องมือเหล่านี้ หรือมิฉะนั้นก็นำเครื่องมือไปเชื่อมต่อกับระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้สำนักงานปัจจุบันกลายเป็นสำนักงานอัตโนมัติ

4. ระบบอัตโนมัติ คือ อุปกรณ์อัตโนมัติที่นำไปใช้ในงานต่างๆ หลายประเภท ตัวอย่างเช่น เครื่องจักรอัตโนมัติในโรงงาน ระบบเช่นนี้มักจะใช้หลักการตอบสนองต่อเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้น (Feedback) คือ มีเครื่องมือหรือกลไกในการตรวจสอบ (Sensor) สำหรับรับข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของเครื่องมือหรือระบบ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามแผนงาน และตรงเป้าหมายหรือไม่ ถ้าไม่ตรงก็จะมีการปรับเครื่องมือและระบบให้ทำงานให้ดีขึ้น ระบบอัตโนมัตินี้มีมาก่อนยุคสมัยคอมพิวเตอร์ แต่ต่อมาได้นำคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการทำงานของเครื่องมือและระบบงานมากขึ้น ระบบอัตโนมัติที่ก้าวหน้ามากที่สุดคือ ระบบหุ่นยนต์อุตสาหกรรม

ชัยพจน์ รักษาม (2540: 42-48) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบแต่ละส่วนของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ อันได้แก่

1. คอมพิวเตอร์ คือ เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถรับส่งข้อมูล (Data) และคำสั่ง (Program) ประมวลผล (Process) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ (Output) ออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสารจากการพิมพ์ ตาราง กราฟ ภาพหรือเสียงต่างๆ คอมพิวเตอร์ทำงานได้เมื่อมีอุปกรณ์เรียกว่า Hardware มีคำสั่ง เรียกว่า Software และมีคน เรียกว่า Peopleware

2. เครือข่าย (Network) คือการนำคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ 2 เครื่องขึ้นไป มาเชื่อมต่อกันเพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลร่วมกันได้ ซึ่งได้แก่

2.1 แลน (LAN: local area network) เป็นการเริ่มระบบเครือข่ายใกล้ๆ เฉพาะที่ เช่น ห้องเดียวกัน 2-10 เครื่อง ในอาคารเดียวกัน

2.2 แวน (VAN: wide area network) เป็นการติดต่อกันระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ที่กว้างขึ้นเป็นระบบจังหวัด ระหว่างประเทศ ความสามารถของคอมพิวเตอร์เมื่อเชื่อมโยงกันแล้วมีมากมาย เช่น ดึงโปรแกรมจากกันและกันได้ บริการส่งจดหมาย บริการข่าวสาร ค้นหาข้อมูล ค้นหาบุคคล ระบบเครือข่ายที่กำลังได้รับความสนใจกันมากในขณะนี้คือ อินเทอร์เน็ต

2.3 อินเทอร์เน็ต (Internet) คือ เครือข่ายสื่อสารเชื่อมโยงระหว่างระบบคอมพิวเตอร์ทั่วโลก เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง สามารถติดต่อกับผู้ใช้อื่นๆ ได้ทั่วโลก

3. ข้อมูลและสารสนเทศ (Data & Information) ข้อมูล (Data) และสารสนเทศ (Information) มีความสัมพันธ์กันมาก ข้อมูลเป็นข้อเท็จจริงจะอยู่ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ในรูปแบบหัวหนังสือ ตัวเลข รูปภาพ เสียง แต่เมื่อผ่านการวิเคราะห์ก็เป็นข้อมูลสารสนเทศ เมื่อได้นำการปฏิบัติแล้วก็วกกลับมาเป็นข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์เป็นวงจรใหม่สู่สารสนเทศตัวใหม่ต่อไป

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย 1) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้แก่ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วงต่างๆ 2) เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่

สามารถเชื่อมต่อกับระบบคอมพิวเตอร์ทำให้เกิดระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ จนสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ การติดต่อสื่อสารถึงกันได้ 3) ข้อมูลซึ่งถูกนำมาประมวลผลเป็นสารสนเทศ และมีการรับส่งข้อมูลสารสนเทศผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ตัวเลข รูปภาพ และเสียง โดยผ่านอินเทอร์เน็ต และ 4) ผู้ใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำมาประยุกต์ใช้

3. ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

3.1 สภาพการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544: 1-5) ได้กล่าวถึง เขตพื้นที่การศึกษาไว้ว่า เขตพื้นที่การศึกษาเกิดขึ้นจากเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข: 22-24) ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ในกรณีเขตพื้นที่การศึกษาไม่อาจบริหารและการจัดการได้ตามหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

1. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ
2. การจัดการศึกษาพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย
3. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ
4. การจัดการศึกษาทางไกล และการจัดการศึกษาให้บริการในหลายเขตพื้นที่การศึกษา

ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสถานศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงจากบทบัญญัติ ดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต้องการให้การบริหารจัดการด้านการศึกษา มีการดำเนินการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีความคล่องตัวมีอิสระ บริหาร โดยองค์กรคณะบุคคล ดังนั้นเขตพื้นที่การศึกษา จึงเป็นองค์กรสำคัญในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

เขตพื้นที่การศึกษา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ตราขึ้นเพื่อมุ่งที่จะปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษาของไทย ยึดหลักความมีเอกภาพในด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ประชาชนมีส่วนร่วม จึงกำหนดให้มีการบริหารจัดการศึกษาในลักษณะของ“เขตพื้นที่การศึกษา” รวมทั้งกำหนดให้การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญายึดเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหลัก (มาตรา 37) กฎหมายได้กำหนดให้เขตพื้นที่ศึกษามีภารกิจหลักดังนี้

1. กำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา
2. พิจารณาการตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา
3. ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา
4. ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

6. กำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ในเขตพื้นที่การศึกษา จากการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นๆ ทำให้เขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดระยอง ได้แบ่งเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา คือ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบด้วย สถานศึกษาใน อำเภอเมืองระยอง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง และอำเภอนิคมพัฒนา มีสถานศึกษารัฐบาลและเอกชนในสังกัด จำนวน 159 โรงเรียน

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ประกอบด้วย สถานศึกษาใน อำเภอแกลง อำเภอวังจันทร์ และอำเภอเขาชะเมา มีสถานศึกษารัฐบาลและเอกชนในสังกัด จำนวน 103 โรงเรียน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข: 37) ในหมวด 9 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เป็นการส่งเสริมหน่วยงาน องค์กรและบุคลากรให้ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อสอดคล้องกับการปฏิรูปการจัดการศึกษาจึงเข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างรูปแบบเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงกับวิทยาการสมัยใหม่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองจึงมีนโยบายในการสนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาหลายประการ ได้จัดทำแผนรองรับเพื่อขยายโอกาสให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถเข้าถึงสื่อเพื่อการศึกษาได้ มีการพัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาและเชื่อมต่อบริเวณเครือข่ายโดยมีนโยบายและแผนการพัฒนาที่มีรายละเอียดชัดเจน นอกจากนี้มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนค่อนข้างมาก มีสื่อหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้สามารถผลิตและใช้เทคโนโลยีได้

สรุปได้ว่า ภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองทำหน้าที่กำกับ สนับสนุน ส่งเสริมสถานศึกษาหรือ หน่วยงาน องค์กรที่จัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประสานระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับสถานศึกษาที่อยู่ใกล้และไกลให้ได้รับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ให้มีส่วนร่วมและมีการโต้ตอบโดยใช้สารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็วในเวลาจำกัด ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เร่งรัดดำเนินการเพื่อกระจายโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาและการสื่อสารไปยังสถานศึกษาทุกแห่ง ซึ่งนอกจากการดำเนินการเพื่อจัดซื้อจัดหาด้วยงบประมาณที่ได้รับจัดสรรแล้วยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการรับบริจาคเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้แล้ว พร้อมทั้งขยายเครือข่ายและเชื่อมโยงไปยังสถานศึกษาทุกแห่ง ได้มีการพัฒนาครูเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร นอกจากนี้ ยังได้ประกาศใช้ นโยบายการผลิต พัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 (นโยบายสื่อเสรี) ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข: 37) ตามมาตรา 65 รัฐส่งเสริม สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทุกประเภท โดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันผลิตอย่างเสรีและเป็นธรรมทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยมีระบบประกันคุณภาพ ผลจากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในด้านคุณภาพของการจัดการศึกษาที่ต้องเร่งดำเนินการกำหนดนโยบายเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนเพิ่มขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เห็นว่าจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้ได้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเพื่อให้มีการดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีเป้าหมายให้บุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ

1. ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด สามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศจากเครื่องคอมพิวเตอร์ผ่านระบบเครือข่ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อวางแผนการบริหารจัดการ การตัดสินใจ
2. มีเครื่องคอมพิวเตอร์จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วน สามารถให้ข้อมูลแก่ต้นสังกัดในด้านต่างๆ ให้บริการแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาสัมพันธ์ผ่านระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ตและในรูปแบบเอกสารวารสาร
3. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในด้านของเครื่องมือ อุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ มาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอน

4. เร่งรัดพัฒนา ครูอาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์การศึกษาทางไกล และสามารถพัฒนาสื่อประสมใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5. เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการศึกษา สามารถเรียกใช้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้นักเรียนในจังหวัดระยองมีคุณภาพการศึกษาที่ดีเหมาะสมกับที่เป็นเมืองอุตสาหกรรมของประเทศ

6. เพื่อให้นักเรียน ครู อาจารย์มีกิจกรรมที่ใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารจากระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต

อาจสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาจึงเป็นหัวใจของการพัฒนาชาติและเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษาที่มีหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนในการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้ปฏิบัติจึงมีความจำเป็นจะต้องมีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งเป็นผู้ปฏิบัติ ผู้ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะการใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งผู้บริหารควรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ

4. บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่คาดหวังถึงการแสดงออก การอธิบายลักษณะงาน สามารถตอบสนองความคาดหวังของสังคมและให้ข้อมูลทั่ว ๆ ไป ของผู้บริหารสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของนอร์ริสและโดเลนซ์ (Norris & Dolence 1995: 16 ; อ้างถึงในสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ 2545: 34) ได้กล่าวถึงบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

4.1 การเป็นผู้นำทาง (Navigator) ซึ่งจะช่วยสร้างวิสัยทัศน์และกำหนดแนวทางในการเปลี่ยนแปลงร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารซึ่งมีวิสัยทัศน์ว่าเทคโนโลยีมีศักยภาพในการสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างไรจะสามารถโน้มน้าวให้ผู้อื่นยอมรับในวิสัยทัศน์ดังกล่าว หากปราศจากวิสัยทัศน์ดังกล่าวก็จะเป็นการยากที่จะผลักดันให้การปฏิรูปโรงเรียนมีผลต่อเนื่องสอดคล้องกับ เฮาส์และมิตเชลล์ (House & Mitchell 1974: 81-97) กล่าวถึงพฤติกรรมผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือ

1. ภาวะผู้นำแบบสั่งการ (Directive Leadership) เป็นพฤติกรรมที่แสดง ให้ทราบถึงความคาดหวัง การชี้แนะและการกำหนดทิศทาง การให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม กฎระเบียบ

และกระบวนการ

2. ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน (Achievement-oriented Leadership) เป็นพฤติกรรมที่กำหนดเป้าหมายที่ท้าทาย แสวงหาวิธีปรับปรุงการปฏิบัติงาน เน้นความเป็นเลิศ แสดงความเชื่อมั่นว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้

3. ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน (Supportive Leadership) เป็นพฤติกรรมที่แสดงความห่วงใยสวัสดิการของผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรในการทำงาน

4. ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (Participative Leadership) เป็นพฤติกรรมที่มุ่งปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชา ใช้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชาประกอบในการตัดสินใจ

นอกจากนี้ วาง (Wang 1994: 1-121) ได้รวบรวมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในการบริหารองค์กร และเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ตั้งแต่ระดับสูงสุดขององค์กรที่ฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการซึ่งขาดความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างแท้จริง จึงก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย นอกจากนี้ยังได้แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารในแนวทางสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับงานเทคโนโลยี เพื่อปรับการทำงานของฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ซึ่งวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศก็คือ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในองค์กรต่างๆ ดังนี้

1. ด้านทัศนคติและความสนใจในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารองค์กรควรใช้ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ใช่คิดว่าเป็นหน้าที่ของฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และตระหนักเสมอว่าองค์กรต้องการผู้บริหารที่กล้าหาญและมีวิสัยทัศน์ในการทำงานสนองความต้องการในการเปลี่ยนแปลงเพื่อประโยชน์ขององค์กร ซึ่งควรเป็นวิสัยทัศน์ที่หนักแน่นและท้าทาย

2. ด้านความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจเบื้องต้น การทำงานและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์หาโอกาสเข้ารับการอบรมเพื่อให้สามารถใช้งานได้ โดยไม่มีความรู้สึกกลัวการดูถูกดูหมิ่นว่าไม่มีความรู้และควรนำความรู้มาประยุกต์ใช้ตามระดับความต้องการขององค์กร อันจะก่อให้เกิดบรรยากาศของการพัฒนาในองค์กร

3. ด้านการจัดสรรงบประมาณทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารเห็นความสำคัญของคอมพิวเตอร์และมีการวางแผนเพื่อจัดซื้อตามสภาพของสำนักงาน ได้แก่ สถานที่ บุคลากร และเงินงบประมาณที่มีอยู่ให้เหมาะสมและเพียงพอ โดยไม่ถือว่าเป็นการสิ้นเปลืองหรืออะไรได้ประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่ โดยมีธรรมชาติของความอยากมีเหมือนคนอื่น หมายถึง อยากมี

คอมพิวเตอร์ไว้ใช้งานเหมือนองค์กรอื่นๆ ซึ่งก็ต้องมีความกล้าในการลงทุนด้วย

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญบทบาทของบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาอบรม ให้ความรู้ความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ รวมทั้งให้มีความสามารถในการส่งมอบข้อมูลทุกๆ ด้านให้กับทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นผู้ร่วมงานที่มีคุณค่าในองค์กร ทั้งนี้ต้องสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศและต้องถือว่าบุคลากรด้านนี้ควรได้รับการตอบแทนความดีความชอบตามสมควร เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญกำลังใจในการทำงาน ทั้งยังป้องกันปัญหาการขอย้ายและการเปลี่ยนงานของบุคลากรด้วย

5. ด้านการกำหนดขอบเขตความร่วมมือและปรับปรุง โครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารต้องถือว่าวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีมุมมองที่ระบบภายในองค์กร ไม่ใช่จากภายนอก ต้องมีการกำหนดขอบเขตความร่วมมือของทุกฝ่ายในองค์กรเพื่อให้มีความสัมพันธ์อันดีมีการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม ถ้าจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบก็ทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งก็ต้องใช้ศิลปะการจูงใจในองค์กร ผลที่ตามมาก็คือ การลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารกับคณะทำงานลดลง จะมีความใกล้ชิดอันผนวกความสะดวกซึ่งกันและกัน ทำให้ห้องค์การสามารถวางแผนทางเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับกลยุทธ์ขององค์กรได้อย่างดี

6. ด้านการประสานสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเนื่องจาก ภาวะขาดความสัมพันธ์ (Disconnection) ระหว่างผู้บริหารกับฝ่ายปฏิบัติการเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้ขาดการประสานงานที่ดี มีความขัดแย้ง ผลงานไม่ตรงเป้าหมาย การลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงไม่ได้ผลคุ้มค่า ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องใช้กลยุทธ์เพื่อกำจัดภาวะการขาดความสัมพันธ์และก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ได้แก่ การเตรียม การวางแผน รูปแบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นศูนย์กลางการประมวลผลข้อมูล ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปในการเลือกใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสม แก้ปัญหาความรู้ทางเทคโนโลยีของบุคลากร กระจายอำนาจ และการใช้ทรัพยากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศให้ถ้วนทั่ว

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการเป็นผู้นำทาง สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสร้างวิสัยทัศน์โดยกำหนดแนวทาง เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน ในด้านต่างๆ คือ กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างคุ้มค่า กำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและชัดเจน กำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา วางแผนและแนวปฏิบัติการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ เพื่อผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา การให้ความสำคัญแก่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจให้ตรงกันกับผู้รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตัดสินใจการบริหารจัดการ

4.2 การเป็นมัลคูเทศก์ (Guide) ซึ่งเป็นการบอกแนวทางในการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดแก่ผู้อื่น ผู้บริหารสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงเองเสมอไป แต่สามารถให้คณะกรรมการเทคโนโลยีของโรงเรียนและทีมวางแผนมีบทบาทที่สำคัญแทนในการตัดสินใจและโน้มน้าวให้ฝ่ายต่างๆ ยอมรับการใช้เทคโนโลยีในการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสนับสนุนโดยแสดงความสนใจและความไว้วางใจในการตัดสินใจของกลุ่ม สอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮน (Cohen 1990: 58-60) กล่าวว่า ผู้นำจะให้แรงหนุนทางอารมณ์ (Emotional Support) ทั้งการพูดและการกระทำ การคล้อยใจเพื่อโน้มน้าวจิตใจผู้ตามอาจทำได้ดังนี้

1. สร้างความมั่นใจให้เกิดแก่ผู้ตาม ให้ผู้ตามเห็นคุณค่าของงานที่ทำและเชื่อว่าผู้ตามมีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จ
2. ให้มีความเชื่อในเหตุของการกระทำ ให้ผู้ตามตระหนักว่าสิ่งที่ทำนั้นทำไปเพื่ออะไร ทำไมต้องทำ สร้างความเข้าใจว่าสิ่งที่ทำนั้นมีคุณค่ามีเป้าหมาย
3. สร้างความคาดหวังว่าจะทำได้สำเร็จ ส่งเสริมให้ผู้ตามคาดว่าสิ่งที่ทำนั้นจะทำได้สำเร็จ เพราะความคาดหวังมีผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน ถ้าคาดหวังว่าทำแล้วจะสำเร็จ ก็จะมีความพยายามในการทำงาน ถ้าหากคาดหวังว่าทำแล้วไม่สำเร็จ ก็จะทำให้เกิดความท้อแท้ในการทำงาน

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 41) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการใช้คอมพิวเตอร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีสาระสำคัญ ต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน
2. การแนะนำช่วยเหลือระหว่างการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการติดตามควบคุมให้มีการนิเทศ แนะนำช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่จะประสบกับปัญหาต่างๆ
3. การประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน เมื่อสิ้นภาคเรียนทุกภาค ผู้บริหารและครูประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน เพื่อสรุปผลการ

แก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อที่จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

4. แนวทางการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน
5. การพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์
6. การวางแผนการใช้คอมพิวเตอร์ให้คุ้มค่า
7. วิธีการและเครื่องติดตามประเมินผล

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการเป็น
 มัคคุเทศก์ สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้บอกแนวทางในการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุดแก่
 ผู้อื่นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ในลักษณะของการแนะนำ การส่งเสริมสนับสนุน ดูแลช่วยเหลือให้
 บุคลากรโดยการแนะนำบุคลากรที่รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
 ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนางานทำให้บรรลุเป้าหมายที่
 ต้องการได้ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้
 เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ฝึกวิธีการใช้เครื่องมือ
 อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน ดูแล ช่วยเหลือ
 บุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำสารสนเทศอย่างถูกต้องเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุน
 การใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและ
 สม่าเสมอ ส่งเสริมสนับสนุนการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง เช่น
 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ารับ
 การอบรมสัมมนาในโอกาสต่างๆ ส่งเสริมให้มีวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบการใช้
 เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา และสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้เทคโนโลยี
 สารสนเทศในสถานศึกษาได้

4.3 การเป็นผู้แปลความหมาย (Interpreter) ของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เป็นการอธิบายและแสดงให้ดูเป็นตัวอย่าง ที่ผู้บริหารซึ่งเข้าใจถึงศักยภาพของเทคโนโลยี
 ให้ดูว่าง่ายในการทำงาน โดยผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่วและเข้าร่วม
 อย่างแข็งขันในโครงการพัฒนาวิชาชีพจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ
 งานวิจัยของยูคัล (Yukl 1989: 206-207) กล่าวว่า ผู้บริหารโดยเสนาหามีลักษณะดังนี้

1. มีความต้องการอำนาจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง การที่ผู้ต้องการอำนาจก็เพื่อ
 การมีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา การที่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและยึดมั่นกับความเชื่อของ
 ตนเองก็เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่นหรือเชื่อถือในการตัดสินใจของหัวหน้า ผู้บริหารที่ขาด
 ความเชื่อมั่นในตนหรือไม่ยึดมั่นกับความเชื่อมั่นของตนนั้นยากที่จะมีอิทธิพลต่อคนอื่น

2. แสดงพฤติกรรมที่แสดงว่าเป็นคนเก่งและประสบความสำเร็จจนเป็นที่ประทับใจผู้ใต้บังคับบัญชา ความประทับใจของผู้ตามเชื่อมั่นในการตัดสินใจของผู้บริหารและเชื่อฟังผู้บริหาร

3. ตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับค่านิยมและอุดมการณ์ของผู้ใต้บังคับบัญชา วิธีการนี้จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าการปฏิบัติงานของกลุ่มนั้นมีความหมายและคลอใจให้ผู้ตามมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะกำหนดบทบาทเพื่อการปฏิบัติที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีความภูมิใจ

4. แสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างเพื่อให้ผู้ตามเอาอย่าง ผู้บริหารจะเป็นตัวแบบของบทบาท (Role model) สำหรับผู้ใต้บังคับบัญชา

5. ยกย่องการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและแสดงความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา

6. กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เช่น ให้ทำงานที่ท้าทาย สนับสนุนการสร้างทีม ให้มีความร่วมมือให้รับผิดชอบ เป็นต้น

นอกจากนี้ครุฑิต มาลัยวงศ์ (2539: 36-37) ได้เสนอบทบาทของผู้บริหารว่าควรจะมีบทบาทในการบริหารคอมพิวเตอร์ในหน่วยงานให้ประสบผลสำเร็จไว้ 4 ประการดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานของคอมพิวเตอร์ เช่น คอมพิวเตอร์ทำงานได้อย่างไร คอมพิวเตอร์ทำอะไรได้บ้าง และมีความเข้าใจเกี่ยวกับศัพท์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ เป็นต้น

2. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ในการอนุมัติจัดซื้อคอมพิวเตอร์มาใช้ในหน่วยงาน

3. ศึกษาสังเกตการณ์ใช้คอมพิวเตอร์ของหน่วยงานต่างๆ การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อศึกษาผลดีและผลเสียเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกระบบที่ดีมีประโยชน์มากที่สุด

4. ควรทราบว่าต้องการนำคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่ออะไร เช่น นำมาใช้ในการทำรายงาน ซึ่งจะต้องทราบว่ามียางานอะไรบ้างที่จะต้องทำแต่ละงาน มีข้อมูลอะไรบ้างมีรายละเอียดมากขนาดไหน และควรจะมีการสรุปอะไรบ้าง เป็นต้น

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการเป็นผู้แปลความหมาย สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้อธิบายและแสดงให้เห็นตัวอย่าง พยายามให้บุคลากรตระหนักถึงความจำเป็นในการแสวงหาความรู้โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อธิบายให้บุคลากรเห็นความสำคัญที่ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา อธิบายให้บุคลากร

ถึงทราบเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ร่วมกันในสถานศึกษา เป็นแบบอย่างในการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว ยกย่องชมเชยบุคลากรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง แสดงให้บุคลากรเห็นว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้า ต้องให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการพื้นฐาน การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบของคอมพิวเตอร์ มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้โดยตระหนักถึงคุณค่าของการใช้และสามารถชี้แจงถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้ข้อมูลที่ต้องการได้ตลอดเวลาได้

4.4 การเป็นพี่เลี้ยง (Mentor) ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน ดูแลช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาแก่ครูและนักเรียนในการเรียนรู้ในช่วงเวลาต่างๆ การสนับสนุนครูผู้สอน โดยผู้บริหารที่ให้การยอมรับและให้รางวัลแก่ความพยายามของครูในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนและเข้าร่วมโครงการพัฒนาวิชาชีพและการวางแผนในชั้นตอนต่างๆ จะช่วยในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในโรงเรียนเป็นอย่างมากสอดคล้องกับแนวคิดของ เบสส์ (Bass 1985: 82) ได้สรุปพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึงการคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้ 3 ลักษณะ คือ

1. เน้นการพัฒนาโดยการประเมินการปฏิบัติงานในปัจจุบันและตำแหน่งในอนาคตเมื่อมีความรับผิดชอบมากขึ้น การปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างและมอบหมายงานตามความสามารถของแต่ละบุคคลให้ความช่วยเหลือเพื่อเพิ่มความสามารถ และเสริมแรงจูงใจให้มากยิ่งขึ้นตามความต้องการขององค์การ เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเลียนแบบ มีความเห็นอกเห็นใจให้ความสนใจมีความเอื้ออาทรเป็นผู้ให้คำปรึกษา สังเกต และบันทึกความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการฝึกอบรมทางด้านเทคนิค

2. การเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยมีการติดต่อกันอย่างคุ้นเคยกับผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับตัวต่อตัวหรือการใช้โทรศัพท์ มากกว่าการใช้บันทึกข้อความมีการนิเทศงานแบบเดินดูรอบๆ ส่งเสริมให้มีการติดต่อกันระหว่างบุคคลแบบสองทางทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสได้ซักถามและผู้บังคับบัญชาได้เห็นปฏิริยาของผู้ใต้บังคับบัญชา แจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นเพราะอะไร ทำไม เอาใจใส่ในความแตกต่างของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจะต้องค้นหาว่าอะไรเป็นสิ่งที่จูงใจของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคนและทำอย่างไรจึงจะได้ประโยชน์สูงสุดกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ให้คำปรึกษารายบุคคลกับผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อเกิดปัญหา

3. การเป็นพี่เลี้ยง คือ การที่ผู้บริหารอาวุโสช่วยเหลือ โดยการให้คำปรึกษา ระบายบุคคลแก่ผู้บริหารใหม่ พี่เลี้ยงจะต้องให้ความรู้ ประสบการณ์และตำแหน่งของตนเอง เพื่อช่วยพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา พี่เลี้ยงจะมีลักษณะเหมือนพ่อและบางครั้งจะเป็นแบบอย่าง เป็นผู้ให้คำปรึกษา ผู้แนะแนว ผู้ฝึก

นอกจากนี้ นิติมา เทียนทอง (2543: 41) ได้นำแนวคิดภาวะผู้นำในอนาคต ของคูเซส และพอสเนอร์ ซึ่งได้สรุปเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้นำจะต้องยึดถือปฏิบัติเกี่ยวกับภารกิจหลัก 5 ประการ ที่มีต่อองค์กร ดังนี้คือ

1. ต้องกล้าที่จะท้าทายกระบวนการทำงาน (Challenging the Process) ด้วยการมองงานทุกงานให้เป็นสิ่งที่ท้าทาย เพื่อจะหาโอกาสเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง พัฒนา โดยไม่ยึดติดกับธรรมเนียมปฏิบัติและหมั่นตั้งคำถามทุกครั้ง เมื่อพบสิ่งที่ยุคนึงไม่มีการเปลี่ยนแปลง ต้องทำตัวให้ฉีกแนวออกจากสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ส่งเสริมให้เกิดแนวคิด และนวัตกรรมใหม่ กล้าที่จะทดลองทำ กล้าที่จะเสี่ยงและพร้อมที่จะเรียนรู้จากความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

2. ต้องเหนียวนำชักจูงให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม (Inspiring a Shared Vision) ด้วยการให้ภาพของอนาคตที่ดีและสดใสกว่าที่เป็นอยู่ ตลอดจนสามารถชักจูงและโน้มน้าวคน ให้ไปสู่วิสัยทัศน์ร่วมกันได้ ด้วยการสร้างค่านิยม ความสนใจ ความหวัง ความฝันและพลัง ต่อนาคตร่วมกัน

3. ต้องช่วยทำให้คนอื่นสามารถที่จะปฏิบัติได้ (Enabling Others to Act) โดยการทำหน้าที่เสมือนพี่เลี้ยงที่คอยให้การสนับสนุน ส่งเสริม ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือ ร่วมใจที่อยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจเชื่อใจด้วยการเสริมสร้างคนให้มีส่วนร่วมในการวางแผน และสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ให้การสนับสนุนและมอบหมายงานที่สำคัญๆ ให้ทำงาน ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกมั่นใจในความสามารถของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมองตัวเองว่า เป็นส่วนสำคัญของทีม

4. ต้องปูทางทำให้อุเป็นตัวอย่าง (Modeling the Way) คือ ไม่ใช่เพียงแค่พูด แต่ต้องทำตัวเป็นตัวอย่าง เช่น ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือค่านิยมที่กำหนดให้ มีความจริงใจและ ตั้งใจที่จะทำได้ ถึงแม้ว่าจะมองว่าเป็นชัยชนะเพียงเล็กน้อยก็ตาม โดยถือว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่ง ซึ่งแสดงถึงความก้าวหน้าและเป็นรากฐานสำคัญสำหรับสร้างพันธะสัญญาเพื่อชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ต่อไป

5. ต้องเสริมสร้างกำลังใจ (Encouraging the Heart) เพื่อทำให้ทุกคนในทีมพร้อมที่จะมีส่วนช่วยทำงานให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้นำจะต้องไม่ลืมหรือมองข้ามสิ่งเหล่านี้และ

ไม่ล้มที่จะให้รางวัล กล่าวขอบคุณ จัดงานฉลองหรือทำอะไรก็ได้ที่ทำให้พวกเขาเหล่านั้น
ได้รู้สึกว่าเป็นเพราะพวกเขานั้นเอง งานนี้จึงสำเร็จหรือเป็นจริงขึ้นมาได้

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการเป็นพี่เลี้ยง
สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ประสานงาน ให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษา
โดยดูแลช่วยเหลือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ประสานงานและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกัน ให้คำปรึกษา
แนะนำบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกโอกาส ดูแลช่วยเหลือ
บุคลากรในการจัดหาโปรแกรมประยุกต์มาใช้ ในการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาแก่บุคลากร
ในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ประสาน
เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นระบบอย่างครบถ้วน
ตามความต้องการของสถานศึกษา เป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือบุคลากร ได้นำ
เทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

4.5 การเป็นผู้เรียน (Learner) ต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรเกิดขึ้นตลอดเวลา
ทั้งในระดับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการยกระดับ
ขีดความสามารถให้กับแรงงานที่มีอยู่ในปัจจุบันด้วยการฝึกอบรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
รวมทั้งมุ่งเน้นให้มีกำลังคนที่สามารถรองรับสังคมความรู้ได้ (Knowledge Workers)
(สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ 2545: 10) สอดคล้องกับทิชี่
และเดเวนนา (Tichy & Devanna 1986: 19-32) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารแบบเปลี่ยน
สภาพจะเป็นดังนี้

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) จะเปลี่ยนแปลงองค์การที่ตนเอง
รับผิดชอบ ไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่า
2. เป็นผู้กล้าและเปิดเผย เป็นคนที่ต้องเสี่ยงแต่มีความสุขและมีจุดยืนของตนเอง
กล้าเผชิญกับความจริง แม้ว่าจะพบกับความปวดยั่ว กล้าเปิดเผยความจริงต่อผู้อื่นแม้ว่าเขาจะไม่
อยากฟัง
3. เชื่อมมั่นในคนอื่น ทำงานโดยมอบอำนาจให้คนอื่นทำโดยเชื่อว่าคนอื่นก็มี
ความสามารถ
4. ใช้คุณค่าเป็นแรงผลักดัน จะชี้ให้ผู้ได้บังคับบัญชาตระหนักถึงคุณค่าของ
เป้าหมายและสร้างแรงผลักดันในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่า

5. เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learner) ผู้บริหารประเภทนี้จะพยายามเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อพัฒนาตนเองตลอดเวลา

6. มีความสามารถที่จะเผชิญกับความสลับซับซ้อน มีความสามารถในการเผชิญปัญหาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

7. เป็นผู้มองการณ์ไกล มีความสามารถในการมองการณ์ไกล สามารถที่จะนำความหวัง ความฝันมาเป็นความจริง

นอกจากนี้ สจวน นิตยารัมภ์พงศ์ (2541: 83) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำที่ต้องการเข้ามาแก้ภาวะวิกฤตได้แก่

1. ผู้นำที่จะต้องมียุทธศาสตร์เป็นแบบอย่างที่ดีขององค์กร เพื่อให้ผู้คนในองค์กรมีพฤติกรรมและการปฏิบัติที่ดีตามอย่าง อันจะก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในสังคมได้โดยรวม

2. ผู้นำผู้มีความรู้และวิสัยทัศน์ ที่จะระดมสรรพกำลังโดยการสร้างบรรยากาศของคนในองค์กรให้มีความรู้ร่วมกันในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมให้เกิดขึ้นแก่องค์กร ซึ่งถือว่าเป็นคุณภาพสุดยอดของการร่วมทีม (Team Work) ที่ให้พลังเหนือกว่าการสั่งการใดๆ

3. เป็นผู้นำนักปฏิบัติที่สามารถจัดการข้ามขอบเขตองค์กรของตนเองหรือภาวะผู้นำที่ทำให้ขอบเขตขององค์กรจางหายไปและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยสร้างสิ่งที่ดีกว่าเดิมเรื่อยๆ โดยปล่อยให้สิ่งที่ไม่ดีค่อยๆ จางหายไป

4. ผู้นำผู้สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็ความกล้าที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเผชิญปัญหาที่จะตามมา มีความมุ่งมั่นที่จะทำให้ผลสำเร็จเกิดขึ้น มีการใฝ่ที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการเป็นผู้เรียนสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเอง กล่าวคือ ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง มีโครงการให้บุคลากรได้ศึกษาคูงาน อบรมสัมมนาการผลิตสื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ แสวงหาความรู้เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยอยู่เสมอ ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา เป็นแบบอย่างในการศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้ก้าวหน้า นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาคควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยให้บุคลากรได้ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตจนเกิดความชำนาญ จัดหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในท้องถิ่นมาให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษา ให้มีการอบรมสัมมนาบุคลากรทุกฝ่ายสามารถใช้ระบบเครือข่ายและมีส่วนร่วมในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ

ในสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรฝึกทักษะการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนให้บุคลากรศึกษาการใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของสถานศึกษา เช่น ใช้ระบบ World Wide Web เป็นต้น

5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

5.1 ขนาดสถานศึกษา

การกำหนดขนาดสถานศึกษาตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2539: 36) ได้แบ่งขนาดสถานศึกษาออกเป็น 3 ขนาด คือ สถานศึกษาขนาดเล็กมี จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คนลงมา โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนระหว่าง 121- 300 คน และขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป ขนาดของสถานศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เพราะขนาดสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา ถ้าจำนวนนักเรียนและบุคลากรของสถานศึกษามีปริมาณมาก โครงสร้างของงานก็จะ สลับซับซ้อน การมีทรัพยากรที่จำกัด ขนาดของสถานศึกษาย่อมส่งผลต่อการใช้เวลาในการบริหาร และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานต่างกันสอดคล้องกับบัวภา เจริมภาค (2548: 62-65) ได้ทำการศึกษาการดำเนินการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี พบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี จำแนกตามประเภทโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้สำราญ ไทนิยม (2548: 55-59) ได้ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อ การบริหารโรงเรียนเขตอำเภอบางค้ำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 1 พบว่าเมื่อ เปรียบเทียบการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารโรงเรียน เขตอำเภอบางค้ำ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารโรงเรียน มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ดังนั้นขนาดของสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่สำคัญในงานวิจัยนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลที่แท้จริงจากบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ซึ่งขนาดสถานศึกษา จึงเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้

5.2 ที่ตั้งของสถานศึกษา

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา 2496: 2) การกำหนดที่ตั้งของสถานศึกษาในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสำคัญเพราะเปรียบเสมือนสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อค่านิยมความเป็นอยู่ ที่ตั้งต่างกันย่อมส่งผลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่ต่างกันออกไป สังคมที่เจริญด้วยวัตถุ ค่านิยม เทคโนโลยี ย่อมต้องมีปัญหาตามมามากมาย ดังนั้นค่านิยมในบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาย่อมแตกต่างกัน ซึ่งกันยา สุวรรณแสง (2536: 96-106) ได้กล่าวว่า สภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อคนในท้องถิ่นแตกต่างกัน เช่น ความกระตือรือร้น ความคิดสร้างสรรค์ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความท้อถอย การใช้สติปัญญา ความพึงพอใจ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองบางแห่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ชุมชนและสถานศึกษาจะมีความพร้อมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ตรงกันข้ามสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล สภาพของชุมชนและสถานศึกษาไม่มีความพร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก จึงมีผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านอื่นๆ

ดังนั้นที่ตั้งของสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่สำคัญในงานวิจัยนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้ข้อมูลที่เป็นความจริงจากบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ที่ตั้งของสถานศึกษา จึงเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยนี้ด้วย

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษายังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อนและไม่มีงานวิจัยโดยตรงที่จะนำมาอ้างอิง แต่มีผู้ที่ทำวิจัยที่ใกล้เคียง ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม จึงขอเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

6.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกรียงไกร จันทโรทัย (2542: 85) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบสารสนเทศด้านบุคลากรที่รับผิดชอบ ส่วนใหญ่มีความรู้ในการดำเนินงานระบบสารสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีความชำนาญในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในระดับปานกลาง ซึ่งพิศมัย ชัยวิเศษ (2547: 81) ได้ศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียน พบว่าผู้บริหารนำข้อมูลไปใช้ในงานบริหารทั่วไปและได้มีการจัดอำนวยความสะดวกในการให้บริการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน นอกจากนี้บัวภา เจริญนาค (2548: 62-65) ได้ศึกษาการดำเนินการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการดำเนินการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาโดยภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาทางด้านที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับสำราญ ไทยนิคม (2548: 55-59) ได้จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยบริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อการบริหารโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาน้อย นอกจากนี้ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ขาดฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ (อุปกรณ์/เครื่องมือและโปรแกรมต่างๆ)

6.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศ

การศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของบุคลากรทางเทคโนโลยีที่สุวิมล ศุภกิจกาญจนา (2543: 75-82) ได้การศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ในภาพรวมผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทางวิชาชีพของบุคลากรในระดับปานกลาง ผู้บริหารมีความต้องการสูงสุดในด้านมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ และในด้านมีความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างดี ส่วนครูผู้สอนมีความต้องการสูงสุดในด้านการสนใจใฝ่ศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่และนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมทันเหตุการณ์ ส่วนนงลักษณ์ ตั้งจิตตชอบ (2543: 96) พบว่าความต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้บริหารส่วนใหญ่มีความต้องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานที่รับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางด้านโปรแกรมสำเร็จรูปมากที่สุด โดยเรียนรู้คอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง ด้านความต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักการคอมพิวเตอร์ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความต้องการใน

ระดับมาก โดยเฉพาะโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ สำหรับสำนักงาน ส่วนด้านความต้องการเพิ่มพูนทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มพูนทักษะการใช้โปรแกรมระบบปฏิบัติการในระดับมาก นอกจากนี้ชนภัทร จันทรพิ้ง (2544: 80-84) ได้ศึกษาความต้องการให้เพิ่มระดับความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ต้องการให้มีการปรับปรุงโปรแกรมบริหารงานให้มีคุณภาพและครอบคลุมงานต่างๆ ต้องการให้มีการจัดอบรม ทบทวนความรู้เรื่องการใช้โปรแกรมบริหารงาน และจัดอบรมการใช้โปรแกรมใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับพิศมัย ชัยวิเศษ (2547: 82) ได้ศึกษาความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะความชำนาญ ทำหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณงาน ในด้านงบประมาณและวัสดุครุภัณฑ์มีความต้องการมากที่สุด คือ งบประมาณจัดซื้อเครื่องมือและชุดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และงบประมาณในการสร้างห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องการมีความรู้ ความชำนาญและการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับด้านฮาร์ดแวร์ ด้านซอฟต์แวร์ ให้เพิ่มระดับความสามารถของเครื่องคอมพิวเตอร์ ต้องการให้มีการปรับปรุงโปรแกรมบริหารงานให้มีคุณภาพ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานและสามารถให้ความรู้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาให้มีความรู้ความสามารถและนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมทันเหตุการณ์และครอบคลุมงานต่างๆ และการจัดอบรม ทบทวนความรู้เรื่องการใช้โปรแกรมบริหารงาน และจัดอบรมการใช้โปรแกรมใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ

6.1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยที่ได้ศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ชนภัทร จันทรพิ้ง (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ พบว่ามีปัญหาการขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีความขาดแคลนโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในรายวิชาที่สอนมีอยู่ในระดับมาก ส่วนพิศมัย ชัยวิเศษ (2547: 81-82) ได้ศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนพบว่า งบประมาณที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินไม่เพียงพอ ทำให้มีปัญหางบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือและชุดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ งบประมาณสนับสนุนในการสร้างห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านวัสดุครุภัณฑ์สำนักงาน นอกจากนี้อดิศร โชคบั้งชิต (2548: 70) พบปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาในรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาใน

ด้านงบประมาณในการจัดซื้อ การผลิตและการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อ การขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งการจัดเก็บ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา

6.1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศที่สมศรี งานพิพัฒน์ (2540: 107-110) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่า วิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก การพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมนัส บุญประกอบ (2542: 3) ได้ศึกษาวิสัยทัศน์ที่มีต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารและข้าราชการ สรุปผลวิจัยได้ว่าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อระบบสารสนเทศ มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ เปรียบเทียบวิสัยทัศน์ที่มีต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน ระดับการศึกษา อายุการทำงานและลักษณะงานนั้น พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และทวีชัย ปิยะสุข (2544 : 66-68) พบว่า วิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ การพัฒนาระบบสารสนเทศของผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เบเยอร์ (Beyer 1985: 3245-A) วิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารงานของโรงเรียนที่ไม่ใช่เป็นของรัฐ ได้ผลการวิจัยว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารไม่ใช้คอมพิวเตอร์ในการบริหารเพราะปัญหาค่าใช้จ่าย และขาดบุคลากรที่ฝึกมาทางด้านนี้ ร้อยละ 73 ของผู้ตอบแบบสอบถามบอกว่าคอมพิวเตอร์มีความสำคัญต่อผู้บริหารช่วยให้การทำงานในสำนักงานเร็วขึ้นศึกษาได้ผลการวิจัยว่า ผู้บริหาร

ส่วนใหญ่มีความรู้คอมพิวเตอร์ การใช้คอมพิวเตอร์มีมากที่สุดในเรื่องใบรายงานผล (Report Card) ตารางนักเรียน (Pupil Data Base) ใช้น้อยที่สุดเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือการประเมินผล การฝึกอบรมและพบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการใช้คอมพิวเตอร์กับตำแหน่ง เพศ และระดับเกรดของผู้บริหาร

นุ๊ปเฟอร์ (Knupfer 1988: 29-38) ได้ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการสอน พบว่า ครูจำนวนมากไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ เนื่องจากขาดอุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ และสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่สนับสนุนเพราะขาดความรู้และสงสัยว่าจะมีผลคุ้มค่าไหม ขาดวัตถุประสงค์ในการสอนและแผนการสอน ขาดผู้รับผิดชอบอย่างแท้จริงที่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มีเวลาสอนและฝึกใช้ ขาดการอบรมครู

แวน (Van 1992: 4180-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา” เป็นการศึกษาถึงความจำเป็นของระบบข้อมูลข่าวสารของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อการวางแผนการจัดระเบียบความเป็นผู้นำ พบว่า มีการนำระบบข้อมูล การบริหารจัดการที่เป็นมาตรฐานทุกโรงเรียนเป็นการบริหารการใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดระบบ ข้อมูลนักเรียน ข้อมูลบุคลากร การเงินและการใช้ประโยชน์จากโปรแกรมผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาต้องมีความสามารถมากพอที่จะปฏิบัติหน้าที่และสามารถตัดสินใจสั่งการ โดยการใช้ประโยชน์ข้อมูลคอมพิวเตอร์และให้ความช่วยเหลือครูเรื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้พวกเขาสามารถนำระบบการจัดการไปใช้ได้

แลนด์ และ เคเยอร์ (Land & Cayer 1994 : 207) ได้สำรวจการใช้แบบสอบถาม เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการบริหาร ผู้บริหารหน่วยงานทั่วไปในรัฐอริโซนา ซึ่งตัวแทนรัฐบาลในท้องถิ่นต่างๆ ได้รายงานว่าข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากทีมงานของคณะ ในมหาวิทยาลัยและนิสิตปริญญาโทของฝ่ายข้อมูลสารสนเทศที่มหาวิทยาลัยอริโซนา จากการสำรวจนี้ได้พบว่ามี การโต้แย้งกันบ้าง แต่ก็ได้ผลว่าเป็นเรื่องที่ทำหายในการที่จะสอบเกี่ยวกับ เทคโนโลยีและการบริหารผู้บริหารภาครัฐให้ความเห็นว่าห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์จำเป็นสำหรับการฝึกฝนในการเรียนรู้ของผู้เรียนไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ สรุปได้ว่า ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจและขีดความสามารถในการปฏิบัติการซึ่งมีผลโดยตรงต่อการรับรู้ ผู้บริหารต้องมีความสามารถมากพอที่จะปฏิบัติหน้าที่และสามารถตัดสินใจสั่งการ โดยการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและให้ความช่วยเหลือ แนะนำครูเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถนำไปใช้ได้สำหรับการฝึกฝนในการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดระยอง โดยผู้ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง โดยมีวิธีการวิจัยซึ่งประกอบด้วย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดระยอง จำนวน 262 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เสนอรายละเอียดได้ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ชื่อสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร	ร้อยละ
สถานศึกษาขนาดเล็ก	71	27.10
สถานศึกษาขนาดกลาง	98	37.40
สถานศึกษาขนาดใหญ่	93	35.50
รวม	262	100

จากตารางที่ 3.1 พบว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 262 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลางมีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 37.40 ของประชากร รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 35.50 และสถานศึกษาขนาดเล็กคิดเป็นร้อยละ 27.10 ของประชากร

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มชื่อจากประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มเป็นชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางของเคร์จซี่และ

มอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970: 607 – 610) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ชื่อสถานศึกษา จำนวน 155 โรงเรียน จากนั้นกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทตามขนาดของสถานศึกษาเป็นสัดส่วน เสนอรายละเอียดได้ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานศึกษาขนาดเล็ก นักเรียนไม่เกิน 120 คน	71	42
สถานศึกษาขนาดกลาง นักเรียนระหว่าง 121 – 300 คน	98	58
สถานศึกษาขนาดใหญ่ นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป	93	55
รวม	262	155

จากตารางที่ 3.2 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 42 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 58 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 55 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษา จำนวน 155 โรงเรียน เมื่อได้ประชากรแต่ละขนาดแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เขียนชื่อสถานศึกษาแต่ละขนาด ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจังหวัดระยอง ทำสลากจนครบจำนวนประชากรสถานศึกษาแต่ละขนาด

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลากได้ กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 เขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้สัดส่วนตามจำนวน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้ ชื่อสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ประกอบด้วย ชื่อสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 25 โรงเรียน ชื่อสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 27 โรงเรียน และ ชื่อสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 42 โรงเรียน ส่วนชื่อสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ประกอบด้วย ชื่อสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 17 โรงเรียน ชื่อสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 31 โรงเรียน และชื่อสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 13 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว เป็นชื่อของสถานศึกษา จำนวน 155 โรงเรียน จากนั้นได้นำรายชื่อสถานศึกษามาแยกตามที่ตั้งของสถานศึกษาได้ชื่อสถานศึกษาในเขตเทศบาล จำนวน 53 โรงเรียน และนอกเขตเทศบาลจำนวน 102 โรงเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ขนาด จำนวน

155 โรงเรียน ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 155 คน

ขั้นตอนที่ 4 ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ต่อหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เพื่อขอแจกแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ต่อที่ประชุมประจำเดือนของผู้บริหาร ใช้เวลาเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนในเวลาประมาณ 1 เดือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การกำหนดน้ำหนักและมาตราประมาณค่า 5 อันดับ ตั้งแต่ระดับการปฏิบัติมากที่สุดถึงระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด โดยครอบคลุมกรอบแนวคิดในการศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ

- 1) การเป็นผู้นำทาง ประกอบด้วยรายการประเมินในข้อ 1 -10
- 2) การเป็นมัคคุเทศก์ ประกอบด้วยรายการประเมินในข้อ 11 -20
- 3) การเป็นผู้แปลความหมาย ประกอบด้วยรายการประเมินในข้อ 21 -30
- 4) การเป็นพี่เลี้ยง ประกอบด้วยรายการประเมินในข้อ 31 -38
- 5) การเป็นผู้เรียน ประกอบด้วยรายการประเมินในข้อ 39 -49

รวมแบบสอบถามทั้งตอนจำนวน 49 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

2.2 ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

2.2.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวคิดเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามครอบคลุมตามแนวคิดของ นอร์ริสและโดเลนซ์ (Norris & Dolence 1995: 16 ; อ้างถึงในสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ 2545: 34) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) (อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด 2535: 69-70) ซึ่งมี 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ โดยกำหนดค่าน้ำหนัก

คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

การแปลผลคะแนนมีเกณฑ์การคิดคะแนนบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำคะแนนของผู้ตอบแต่ละคนมารวมกันและหาค่าเฉลี่ย โดยใช้หลักการแปลผลค่าเฉลี่ยในการให้ความหมายคะแนนบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535: 23-24) ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับการปฏิบัติมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับการปฏิบัติมาก
2.51-3.50	หมายถึง	มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับการปฏิบัติปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับการปฏิบัติน้อย
1.00-1.50	หมายถึง	มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.2.2 นำเครื่องมือที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำ

2.2.3 นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา

จำนวน 5 ท่าน

2.2.4 แก้ไขปรับปรุงเครื่องมือตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

2.2.5 นำเครื่องมือไปหาความตรง โดยตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 50 โรงเรียน

2.2.6 นำเครื่องมือที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์หาคุณภาพแบบสอบถาม โดยหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item – total Correlation) โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบ

เพียร์สัน (Pearson) ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (Item – total Correlation)

ได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง .28 ถึง .83

2.2.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach 1990: 202-204) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

2.2.8 นำข้อมูลมาวิเคราะห์เหมือนในการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บตารางการวิเคราะห์ที่เป็นต้นแบบจะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการวิเคราะห์จริง

2.2.9 หลังจากทดสอบเครื่องมือจนมีคุณภาพสมบูรณ์แล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในลำดับต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 เพื่อขออนุญาตในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด

3.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้ได้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ลงรหัสของสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนไว้แล้วไปแจกด้วยตนเองทั้งหมด จากการประชุมประจำเดือนของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ในวันที่ 29 มิถุนายน 2550 และการประชุมประจำเดือนของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2550 โดยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาให้ตอบแบบสอบถาม

3.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนหลังจากการเลิกประชุมได้จำนวนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งได้รับคืนด้วยตนเองจากการติดต่อทางโทรศัพท์ของสถานศึกษาที่อยู่ใกล้ และบางส่วนได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมตรวจสอบถูกต้อง ความเรียบร้อย ความสมบูรณ์ของข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามในแต่ละชุดและจำนวนข้อมูลที่ได้รับครบถ้วนหรือไม่

โดยใช้เวลาในการเก็บรวมประมาณ 1 เดือน

3.5 ในกรณีที่เก็บแบบสอบถามไม่ครบหรือจำนวนข้อมูลไม่ครบ ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่ลงรหัสไปดำเนินการเก็บซ่อม โดยการโทรศัพท์ติดต่อสอบถามข้อมูลและส่งไปยังสถานศึกษาในลักษณะการสุ่ม การตอบแบบสอบถามเพิ่มเติมจากผู้บริหารสถานศึกษาอีกครั้งหนึ่ง

3.6 แบบสอบถาม ผู้วิจัยจะจัดส่งไป จำนวนมากกว่า 155 ชุด

3.7 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเป็นขั้นตอนนี้

3.7.1 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน คัดแยกตามขนาดของโรงเรียน

3.7.2 ตรวจสอบความเรียบร้อยของการกรอกแบบสอบถามทุกฉบับ

3.7.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เสนอรายละเอียดได้ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับคืน สมบูรณ์ ไม่สมบูรณ์ และเสีย

ขนาดสถานศึกษา	ส่งไป	รับคืน		สมบูรณ์		ไม่สมบูรณ์		เสีย	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	45	43	95.56	42	97.67	1	2.33	1	2.33
ขนาดกลาง	62	61	98.39	58	95.08	2	3.28	3	4.92
ขนาดใหญ่	58	57	98.28	55	96.49	2	3.51	2	3.51
รวม	165	161	97.58	155	96.27	5	3.11	6	3.73

จากตารางที่ 3.3 แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจำนวน 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.58 และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.27 เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ จำนวน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 3.11 เสีย จำนวน 6 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 3.73 และใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.27

3.8 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามหรือข้อมูลที่เก็บรวบรวมในแต่ละสถานศึกษาเพื่อนำไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัย จะวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ข้อมูลที่เป็นแบบมาตราประมาณค่าของตอนที่ 1 นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535: 100) เป็นรายด้าน รายข้อ และคำนวณหาค่าภาพรวมทั้ง 5 ด้าน

4.2 คำนวณหาค่าเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษาตามขนาดของสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) จะใช้ การทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe) (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว 2535: 116) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางและการบรรยาย

4.3 คำนวณหาค่าเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษาตามที่ตั้ง นำมาวิเคราะห์หาค่าที่ของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535: 116) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางและการบรรยาย

4.4 หาค่าความถี่และร้อยละจากสถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางและการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยครอบคลุมกรอบแนวคิดในการศึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ การเป็นผู้นำทาง การเป็นมัลคูเทรคท์ การเป็นผู้แปลความหมาย การเป็นที่เลี้ยง และการเป็นผู้เรียน

ตอนที่ 2 สถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล และเพื่อให้สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาได้นำสัญลักษณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
P	แทน	ความน่าจะเป็น
*	แทน	พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

รายละเอียดในแต่ละตอนเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง จำนวนตามบทบาท (n = 155)

ที่	บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม					
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การเป็นผู้นำทาง	3.631	0.486	มาก	3.748	0.428	มาก	4.054	0.443	มาก	3.825	0.480	มาก
2.	การเป็นมัลติเทสต์	3.778	0.538	มาก	3.875	0.437	มาก	4.020	0.461	มาก	3.900	0.481	มาก
3.	การเป็นผู้แปลความหมาย	3.638	0.532	มาก	3.743	0.511	มาก	3.905	0.539	มาก	3.772	0.534	มาก
4.	การเป็นผู้ฟัง	3.729	0.523	มาก	3.771	0.530	มาก	3.956	0.545	มาก	3.823	0.539	มาก
5.	การเป็นผู้เรียน	3.504	0.543	มาก	3.589	0.490	มาก	3.762	0.577	มาก	3.627	0.543	มาก
ภาพรวม		3.656	0.465	มาก	3.745	0.419	มาก	3.938	0.463	มาก	3.789	0.459	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.789$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับการปฏิบัติมากที่สุดด้าน โดยเรียงตามลำดับ จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นมัลติเทสต์ ($\bar{X} = 3.900$) ด้านการเป็นผู้นำทาง ($\bar{X} = 3.825$) ด้านการเป็นผู้ฟัง ($\bar{X} = 3.823$) ด้านการเป็นผู้แปลความหมาย ($\bar{X} = 3.772$)

และดำเนินการเป็นผู้เรียน ($\bar{X} = 3.627$) ตามลำดับ รายละเอียดแต่ละด้านแสดงในตารางที่ 4.1 – 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ในบทบาทด้านความเป็นผู้นำทาง

(n = 155)

ที่	บทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม								
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล			
1.	กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา	3.762	0.656	มาก	3.586	0.593	มาก	4.000	0.667	มาก	3.781	0.657	มาก
2.	วางแผนและแนวปฏิบัติการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา	3.690	0.715	มาก	3.672	0.604	มาก	4.018	0.527	มาก	3.800	0.628	มาก
3.	นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา	3.667	0.786	มาก	3.914	0.629	มาก	4.273	0.489	มาก	3.974	0.674	มาก
4.	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตัดสินใจการบริหารจัดการ	3.476	0.890	ปานกลาง	3.741	0.548	มาก	3.782	0.658	มาก	3.684	0.700	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม					
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
5.	กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างคุ้มค่า	3.738	0.665	มาก	3.793	0.669	มาก	4.145	0.621	มาก	3.903	0.672	มาก
6.	กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา	3.452	0.670	ปาน	3.665	0.739	มาก	3.982	0.733	มาก	3.716	0.745	มาก
7.	จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์เพื่อผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา	3.262	1.061	ปาน	3.483	0.843	ปาน	4.091	0.727	มาก	3.639	0.932	มาก
8.	ให้ความสำคัญแก่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา	3.810	0.740	มาก	4.000	0.592	มาก	4.182	0.611	มาก	4.013	0.655	มาก

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่							
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	รวม		
9.	กำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา	3.762	0.692	มาก	3.810	0.634	มาก	4.018	0.680	มาก	3.871	0.671	มาก
10.	สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจให้ตรงกันกับผู้รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา	3.690	0.643	มาก	3.828	0.653	มาก	4.055	0.650	มาก	3.871	0.662	มาก
ภาพรวม		3.631	0.486	มาก	3.748	0.428	มาก	4.054	0.443	มาก	3.825	0.480	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทด้านการเป็นผู้นำทางโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.825$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ให้ความสำคัญแก่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.013$) นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97$) กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.903$) สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจให้ตรงกันกับผู้รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.871$) กำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.871$) วางแผนและแนวปฏิบัติการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.800$) กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.781$) กำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ($\bar{X} = 3.716$) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตัดสินใจการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.684$) และจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์เพื่อผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.639$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ในบทบาทด้านการเป็นนักคุณเทศก์

(n = 155)

ที่	บทบาทด้านการเป็นนักคุณเทศก์	ระดับบทบาท				รวม							
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่									
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล						
11.	แนะนำบุคลากรที่รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ	3.976	0.715	มาก	4.138	0.576	มาก	4.182	0.696	มาก	4.110	0.660	มาก
12.	ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้	4.000	0.625	มาก	4.017	0.577	มาก	4.164	0.462	มาก	4.065	0.555	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นมัลติเทสต์	ระดับบทบาท											
		ขนาดเด็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่							
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล			
13.	ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.952	0.854	มาก	4.052	0.660	มาก	4.109	0.629	มาก	4.045	0.706	มาก
14.	ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ใช้วิธีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา	3.905	0.790	มาก	3.897	0.640	มาก	4.127	0.546	มาก	3.981	0.659	มาก
15.	ส่งเสริมสนับสนุนดูแลช่วยเหลือบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำสารสนเทศอย่างถูกต้องเป็นระบบ	3.786	0.750	มาก	3.948	0.605	มาก	4.036	0.607	มาก	3.935	0.651	มาก
16.	ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.548	0.803	มาก	3.828	0.704	มาก	4.000	0.745	มาก	3.813	0.763	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นภาคี	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่							
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	รวม		
17.	ส่งเสริมสนับสนุนการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในการพัฒนาตนเอง เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น	3.833	0.696	มาก	3.914	0.732	มาก	4.109	0.685	มาก	3.961	0.711	มาก
18.	ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ารับการอบรมสัมมนา ในโอกาสต่างๆ	3.976	0.749	มาก	4.138	0.576	มาก	4.255	0.552	มาก	4.135	0.625	มาก
19.	กำกับ ติดตาม และประเมินผล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา	3.405	0.857	มาก	3.552	0.626	มาก	3.691	0.717	มาก	3.561	0.730	มาก
20.	ส่งเสริมให้มีวิธีการและเครื่องมือ ในการตรวจสอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา	3.405	0.587	ปานกลาง	3.276	0.744	ปานกลาง	3.527	0.790	มาก	3.400	0.726	มาก
ภาพรวม		3.778	0.538	มาก	3.875	0.437	มาก	4.020	0.461	มาก	3.900	0.481	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทด้านการเป็นมัลติคัลเลอร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.900$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ ยกเว้นบทบาทด้านส่งเสริมให้มีวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X} = 3.400$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้าร่วมอบรมสัมมนาในโอกาสต่างๆ ($\bar{X} = 4.135$) แนะนำบุคลากรที่รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.110$) ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนางานทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ ($\bar{X} = 4.065$) ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาจัดการเรียนรู เช่น การสืบค้นข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ($\bar{X} = 4.045$) ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ใช้วิธีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.981$) ส่งเสริมสนับสนุนการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.961$) ส่งเสริมสนับสนุนดูแลช่วยเหลือบุคลากรในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำสารสนเทศอย่างถูกต้องเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.935$) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และประเมินผลการใช้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.813$) และกำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.561$) อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ในบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมาย

(n = 155)

ที่	บทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมาย	ระดับบทบาท						รวม			
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่					
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.				
21.	ให้บุคลากรตระหนักถึงความจำเป็น ในการแสวงหาความรู้โดยการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.905	0.431	3.879	0.532	3.945	0.650	3.910	0.551	มาก	มาก
22.	อธิบายให้บุคลากรเห็นความสำคัญ ที่ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในสถานศึกษา	3.762	0.726	3.862	0.687	4.073	0.716	3.910	0.715	มาก	มาก
23.	อธิบายให้บุคลากรทราบถึงเป้าหมาย ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ร่วมกันในสถานศึกษา	3.595	0.665	3.793	0.695	4.018	0.757	3.819	0.725	มาก	มาก
24.	เป็นแบบอย่างในการสืบค้นข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ตได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว	3.690	1.047	3.741	0.890	3.800	0.826	3.748	0.909	มาก	มาก
25.	ยกย่องชมเชยบุคลากรที่นำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง	3.738	0.701	3.897	0.552	4.073	0.690	3.916	0.654	มาก	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นผู้ปลดความหมาย	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม					
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
26.	แสดงให้เห็นบุคลากรเห็นว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้า	3.714	0.708	มาก	3.862	0.576	มาก	4.000	0.667	มาก	3.871	0.652	มาก
27.	มีความรู้ความเข้าใจหลักการพื้นฐานการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.500	0.672	ปานกลาง	3.569	0.819	มาก	3.873	0.721	มาก	3.658	0.760	มาก
28.	มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบของคอมพิวเตอร์	3.238	0.821	ปานกลาง	3.379	0.768	ปานกลาง	3.564	0.788	มาก	3.406	0.795	ปานกลาง
29.	มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้โดยตระหนักถึงคุณค่าของการใช้	3.595	0.767	มาก	3.707	0.622	มาก	3.800	0.650	มาก	3.710	0.674	มาก
30.	ชี้แจงถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้ข้อมูลที่ต้องการได้ตลอดเวลา	3.643	0.759	มาก	3.741	0.415	มาก	3.909	0.646	มาก	3.777	0.708	มาก
ภาพรวม		3.638	0.532	มาก	3.743	0.511	มาก	3.905	0.539	มาก	3.772	0.534	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมายโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.777$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุดคือ ยกเว้นบทบาทด้านมีความรู้เกี่ยวกับประกอบและรูปแบบของคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 3.406$) อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ภายนอกชมเชยบุคลากรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 3.916$) ให้บุคลากรตระหนักถึงความจำเป็นในการแสวงหาความรู้โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.910$) อธิบายให้บุคลากรเห็นความสำคัญที่ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.819$) แสดงให้บุคลากรเห็นว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้า ($\bar{X} = 3.871$) อธิบายให้บุคลากรทราบถึงเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ร่วมกันในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.819$) ซึ่งจนถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้ข้อมูลที่ต้องการได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 3.777$) เป็นแบบอย่างในการสืบค้นข้อมูลจาก อินเทอร์เน็ต ได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.748$) มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้โดยตระหนักถึงคุณค่าของการใช้ ($\bar{X} = 3.710$) และมีความรู้ความเข้าใจหลักการพื้นฐานการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.658$) อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดระยอง ในบทบาทด้านการเป็นพี่เลี้ยง

ที่	ระดับบทบาท					
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
31. ดูแลช่วยเหลือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา	3.786	0.782	3.897	0.612	4.164	0.631
			มาก	มาก	มาก	มาก
					3.961	0.683
					แมค	แมค

(n = 155)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นพี่เลี้ยง	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม					
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
32.	ประสานงานและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันในสถานศึกษา	3.667	0.754	มาก	3.89	0.623	มาก	4.109	0.658	มาก	3.903	0.691	มาก
33.	ให้คำปรึกษาแนะนำบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกโอกาส	3.714	0.708	มาก	3.828	0.625	มาก	3.800	0.678	มาก	3.787	0.664	มาก
34.	ดูแลช่วยเหลือบุคลากรในการจัดหาโปรแกรมประยุกต์มาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา	3.571	0.859	มาก	3.638	0.718	มาก	3.891	0.712	มาก	3.710	0.764	มาก
35.	ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน	3.619	0.661	มาก	3.690	0.706	มาก	3.800	0.755	มาก	3.710	0.711	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นพี่เลี้ยง	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่							
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	รวม		
36.	ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือ ในการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็น ระบบอย่างครบถ้วนตามความต้องการ ของสถานศึกษา	3.810	0.740	มาก	3.65	0.715	มาก	3.909	0.727	มาก	3.787	0.730	มาก
37.	เป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือ บุคลากร ให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง	3.643	0.759	มาก	3.672	0.735	มาก	3.782	0.762	มาก	3.703	0.749	มาก
38.	สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.024	0.643	มาก	3.914	0.601	มาก	4.145	0.621	มาก	4.026	0.624	มาก
ภาพรวม		3.729	0.523	มาก	3.771	0.530	มาก	3.950	0.545	มาก	3.823	0.539	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทด้านการเป็นพี่เลี้ยงโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.823$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.026$) ดูแลช่วยเหลือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.961$) ประสิทธิภาพและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.903$) ให้คำปรึกษา แนะนำบุคลากร ให้ได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกโอกาส ($\bar{X} = 3.787$) ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการจัดเทคโนโลยี สารสนเทศให้เป็นระบบอย่างครบถ้วนตามความต้องการของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.787$) ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อให้เห็นต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.710$) ดูแลช่วยเหลือบุคลากรในการจัดหาโปรแกรมประยุกต์มาใช้ ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.710$) และเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือบุคลากร ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.703$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดระยอง ในบทบาทด้านกาเป็นผู้เรียน

(n = 155)

ที่	บทบาทด้านกาเป็นผู้เรียน	ระดับบทบาท							
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		รวม	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
39.	ศึกษารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.571	0.801	3.621	0.671	3.836	0.788	3.684	0.754
	ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน								
40.	ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้	3.571	0.737	3.500	0.707	3.709	0.809	3.594	0.753
	อย่างรวดเร็วและถูกต้อง								
41.	มีโครงการให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน	3.619	0.731	3.638	0.718	3.891	0.786	3.723	0.750
	อบรมสัมมนาการผลิตสื่อและการใช้สื่อ								
	เทคโนโลยีสารสนเทศ								

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นผู้เรียน	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่							
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.						
42.	แสวงหาความรู้เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยอยู่เสมอ	3.714	0.636	มาก	3.690	0.627	มาก	3.764	0.693	มาก	3.723	0.650	มาก
43.	ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา	3.548	0.772	มาก	3.655	0.637	มาก	3.873	0.721	มาก	3.703	0.713	มาก
44.	ให้บุคลากรได้ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต	3.595	0.885	มาก	3.621	0.834	มาก	3.800	0.803	มาก	3.677	0.837	มาก
45.	เป็นแบบอย่างในการศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้ก้าวหน้า	3.643	0.821	มาก	3.793	0.669	มาก	3.764	0.744	มาก	3.742	0.737	มาก
46.	จัดหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในท้องถิ่นมาให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษา	2.929	1.113	ปาน	3.121	0.796	ปาน	3.218	0.896	ปาน	3.103	0.927	ปาน
				กลาง			กลาง			กลาง			กลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ที่	บทบาทด้านการเป็นผู้เรียน	ระดับบทบาท											
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่							
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	รวม		
47.	ให้มีการอบรมสัมมนาบุคลากรทุกฝ่าย สามารถใช้ระบบเครือข่ายและมีส่วนร่วม ในการใช้ ข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษา	3.095	0.850	ปาน	3.379	0.745	ปาน	3.564	0.739	มาก	3.368	0.790	ปาน
48.	กระตุ้นให้บุคลากรฝึกทักษะการใช้ เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี สารสนเทศอยู่เสมอ	3.619	0.825	มาก	3.707	0.676	มาก	3.909	0.701	มาก	3.755	0.733	มาก
49.	สนับสนุนให้บุคลากรศึกษาการใช้ระบบ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของ สถานศึกษา เช่น ใช้ระบบ World Wide Web เป็นต้น	3.119	0.993	ปาน	3.431	0.881	ปาน	3.673	0.795	มาก	3.432	0.905	ปาน
ภาพรวม		3.504	0.543	ปาน	3.589	0.490	มาก	3.762	0.577	มาก	3.627	0.543	มาก
				กลาง			กลาง			กลาง			กลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทด้านการเป็นผู้เรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($\bar{X} = 3.627$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติมากทุกข้อ ยกเว้นบทบาทสนับสนุนให้บุคลากรศึกษากการใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของสถานศึกษา เช่น ใช้ระบบWorld Wide Web($\bar{X} = 3.432$) ให้มีการอบรมสัมมนาบุคลากรทุกฝ่ายสามารถใช้ระบบเครือข่ายและมีส่วนร่วมในการใช้ข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.368$) และจัดหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในท้องถิ่นมาให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.103$) อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ กระตุ้นให้บุคลากรฝึกทักษะการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.755$) เป็นแบบอย่างในการศึกษาหาความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้ก้าวหน้า ($\bar{X} = 3.742$)แสวงหาความรู้เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.723$) มีโครงการให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาการผลิตสื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.723$) ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.703$) ศึกษารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.684$) ให้บุคลากรได้ฝึกทักษะการใช้ อินเทอร์เน็ตจนเกิดความชำนาญ ($\bar{X} = 3.677$) และศึกษากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ($\bar{X} = 3.594$) อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

ตารางที่ 4.7 เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. การเป็นผู้นำทาง	ระหว่างกลุ่ม	2	4.82	2.41	11.90	.000*
	ภายในกลุ่ม	152	30.77	0.20		
	รวม	154	35.59			
2. การเป็นนักคุเทศก์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.44	0.72	3.20	.043*
	ภายในกลุ่ม	152	34.28	0.22		
	รวม	154	35.73			
3. การเป็นผู้แปลความหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.78	0.89	3.20	.043*
	ภายในกลุ่ม	152	42.25	0.27		
	รวม	154	44.03			
4. การเป็นพี่เลี้ยง	ระหว่างกลุ่ม	2	1.41	0.70	2.47	.088
	ภายในกลุ่ม	152	43.39	0.28		
	รวม	154	44.80			
5. การเป็นผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.72	0.86	2.98	.053
	ภายในกลุ่ม	152	43.83	0.28		
	รวม	154	45.56			
เฉลี่ย	ระหว่างกลุ่ม	2	2.07	1.03	5.18	.007*
	ภายในกลุ่ม	152	30.49	0.20		
	รวม	154	32.57			

* พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเป็น
ผู้นำทาง ด้านการเป็นนักคุเทศก์ และด้านการเป็นผู้แปลความหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ยกเว้นด้านการเป็นพี่เลี้ยงและด้านการเป็นผู้เรียนไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
โดยภาพรวม เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.65	3.74	3.93
เล็ก	3.65	-	0.11	0.28*
กลาง	3.74			0.19
ใหญ่	3.93			

* พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 4.8 จากการทดสอบเป็นรายคู่พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง โดยภาพรวม
ของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p \leq 0.05$) (1 คู่) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
โดยภาพรวมมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
ด้านการเป็นผู้นำทาง เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.63	3.74	4.05
เล็ก	3.63	-	0.11	0.42*
กลาง	3.74			0.31*
ใหญ่	4.03			

* พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 4.9 จากการทดสอบเป็นรายคู่พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ด้านการเป็นผู้นำทาง โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) (2 คู่) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเป็นผู้นำทางมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการเป็นมัลติเทสต์ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา		เล็ก	กลาง	ใหญ่
	$\bar{X}$	3.77	3.87	4.02
เล็ก	3.77	-	0.10	0.25*
กลาง	3.87			0.15
ใหญ่	4.02			

* พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 4.10 จากการทดสอบเป็นรายคู่พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ด้านการเป็นมัลติเทสต์ โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) (1 คู่) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเป็นมัลติเทสต์มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
ด้านการเป็นผู้แปลความหมาย เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	เล็ก	กลาง	ใหญ่
เล็ก	3.63	-	0.11	0.27*
กลาง	3.74			0.16
ใหญ่	3.90			

* พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

จากตารางที่ 4.11 จากการทดสอบเป็นรายคู่พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ด้านการเป็นผู้แปลความหมาย โดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) (1 คู่) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการเป็นผู้แปลความหมายมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

บทบาท ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ในเขตเทศบาล			นอกเขตเทศบาล			t	P
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การเป็นผู้นำทาง	3.86	0.50	ดี	3.80	0.47	ดี	0.762	0.447
2. การเป็นมัลติเทสก์	3.97	0.43	ดี	3.86	0.49	ดี	1.398	0.164
3. การเป็นผู้แปลความหมาย	3.86	0.51	ดี	3.72	0.54	ดี	1.614	0.109
4. การเป็นที่เลี้ยง	3.87	0.55	ดี	3.79	0.53	ดี	0.779	0.437
5. การเป็นผู้เรียน	3.72	0.57	ดี	3.57	0.52	ดี	1.563	0.120
ภาพรวม	3.86	0.46	ดี	3.75	0.45	ดี	1.380	0.170

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ตามที่ตั้งของสถานศึกษาโดยภาพรวม ไม่ต่างกันทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่ต่างกันทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตอนที่ 2 สถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา

สถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ ขนาดและที่ตั้งของสถานศึกษา ดังรายละเอียดในตารางดังนี้

ตารางที่ 4.13 ขนาดของสถานศึกษาที่ได้จากการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของสถานศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
สถานศึกษาขนาดเล็ก	42	27.10
สถานศึกษาขนาดกลาง	58	37.42
สถานศึกษาขนาดใหญ่	55	35.48
รวม	155	100

จากตารางที่ 4.13 แสดงกลุ่มตัวอย่างคือ ชื่อสถานศึกษา จำนวน 155 โรงเรียน มีสัดส่วนมากที่สุดคือชื่อสถานศึกษาขนาดกลาง 58 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.42 ของกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาคือ ชื่อสถานศึกษาขนาดใหญ่ 55 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 35.48 และชื่อสถานศึกษาขนาดเล็ก 42 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 27.10 ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.14 ที่ตั้งของสถานศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
สถานศึกษาในเขตเทศบาล	53	34.19
สถานศึกษานอกเขตเทศบาล	102	65.81
รวม	155	100

จากตารางที่ 4.14 แสดงชื่อสถานศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 โรงเรียน จากการสุ่มตัวอย่างมีชื่อสถานศึกษานอกเขตเทศบาล จำนวน 102 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 65.81 และชื่อสถานศึกษานอกเขตเทศบาล จำนวน 53 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 34.19 ของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 262 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มจากประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มเป็นชั้น (Stratified Sampling) กำหนดขนาดสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเทียบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี่และมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษา 155 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 155 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ถามเกี่ยวกับบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน

1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scales) โดยใช้เกณฑ์การกำหนดน้ำหนักและมาตราประมาณค่า 5 อันดับ จำนวน 49 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขออนุญาตต่อหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เพื่อขอแจกแบบสอบถามและขอความอนุเคราะห์ประชาสัมพันธ์ต่อที่ประชุมประจำเดือนของผู้บริหาร โดยรอเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนหลังจากการเลิกประชุมแล้วจำนวนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งได้รับคืนด้วยตนเองจากการติดต่อทางโทรศัพท์สำหรับโรงเรียนที่อยู่ใกล้ และบางส่วนได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้วิจัยโดยตรง ใช้เวลา 1 เดือน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 155 ฉบับ จากที่ส่งไป 165 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.27

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และทดสอบค่าที

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.1 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก รายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ได้แก่ บทบาทในการให้ความสำคัญแก่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างคุ้มค่า สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจให้ตรงกันกับผู้รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา กำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา วางแผนและแนวปฏิบัติการ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา กำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนา บุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและชัดเจนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการตัดสินใจการบริหารจัดการ และจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์ และซอฟต์แวร์เพื่อผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา

2) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาท ด้านการเป็นมัลติเทคก์ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ยกเว้นบทบาทด้าน ส่งเสริมให้มีวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยบทบาทส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรด้านเทคโนโลยี สารสนเทศได้เข้ารับการอบรมสัมมนาในโอกาสต่างๆ แนะนำบุคลากรที่รับผิดชอบเทคโนโลยี สารสนเทศให้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้นำเทคโนโลยี สารสนเทศมาพัฒนางานทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้นำเทคโนโลยี สารสนเทศมาจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ฝึกวิธีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนา ตนเอง เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น ส่งเสริมสนับสนุน ดูแล ช่วยเหลือบุคลากร ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำสารสนเทศอย่างถูกต้องเป็นระบบ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และกำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

3) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาท ด้านการเป็นผู้แปลความหมาย โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ยกเว้นบทบาท ด้านมีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบของคอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง โดยบทบาทด้านยกย่องชมเชยบุคลากรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง ให้บุคลากรตระหนักถึงความจำเป็นในการแสวงหาความรู้โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อธิบายให้บุคลากรเห็นความสำคัญที่ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา แสดงให้บุคลากรเห็นว่าให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นการแสดงถึง ความก้าวหน้า อธิบายให้บุคลากรทราบถึงเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ร่วมกัน ในสถานศึกษา ซึ่งแจ้งถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้ข้อมูลที่ต้องการ ได้ตลอดเวลา เป็นแบบอย่างในการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว

มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้โดยตระหนักถึงคุณค่าของการใช้และมีความรู้ความเข้าใจหลักการพื้นฐานการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

4) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาทด้านการเป็นพี่เลี้ยง โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ได้แก่บทบาทสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ดูแลช่วยเหลือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ประสานงานและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันในสถานศึกษา ให้คำปรึกษาแนะนำบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกโอกาส ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นระบบอย่างครบถ้วนตามความต้องการของสถานศึกษา ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ดูแลช่วยเหลือบุคลากรในการจัดหาโปรแกรมประยุกต์มาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง

5) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาทด้านการเป็นผู้เรียน โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ยกเว้นบทบาทสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาการใช้ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของสถานศึกษา ให้มีการอบรมสัมมนาบุคลากรทุกฝ่ายสามารถใช้ระบบเครือข่ายและมีส่วนร่วมในการใช้ข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาและจัดหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในท้องถิ่นมาให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษาอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ส่วนบทบาทด้านกระตุ้นให้บุคลากรฝึกทักษะการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เสมอ เป็นแบบอย่างในการศึกษาหาความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้ก้าวหน้าแสวงหาความรู้เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีโครงการให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนาการผลิตสื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ตลอดเวลา ศึกษารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ให้บุคลากรได้ฝึกทักษะการใช้ อินเทอร์เน็ตจนเกิดความชำนาญ และศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก

1.3.2 การเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

สถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p \leq 0.05$) หรือกล่าวได้ว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมายแตกต่างกัน สถานศึกษานากลางกับสถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ($p \leq 0.05$) หรือกล่าวได้ว่าสถานศึกษานากลางกับสถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมายแตกต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษานากลางมีการปฏิบัติบทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ($p \leq 0.05$) หรือกล่าวได้ว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่กับสถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารด้านการเป็นผู้แปลความหมายทางแตกต่างกัน

4) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้เรียงไม่ต่างกันทางสถิติ($p \leq 0.05$) หรือกล่าวได้ว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นผู้เรียงไม่แตกต่างกัน

5) บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเป็นผู้เรียนไม่ต่างกันทางสถิติ($p \leq 0.05$) หรือกล่าวได้ว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

1.3.3 การเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ตามที่ตั้งของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่ต่างกันทางสถิติ($p \leq 0.05$) หรือกล่าวได้ว่า ที่ตั้งของสถานศึกษาต่างกันมีการปฏิบัติบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อค้นพบจากการศึกษาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ข: 37) มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้บทบาทการเป็นมัลติเทคก็คือการแนะนำ สนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองมากกว่าด้านอื่นๆ สอดคล้องกับบรรชิต มาลัยวงศ์ (2542: 4) กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมากทุกวัน ต้องมีผู้คิดค้นงานประยุกต์แปลกๆ ใหม่ๆ อยู่เสมอ นอกจากนั้นในด้านระเบียบวิธีการทำงานหรือความรู้พื้นฐานเอง ก็ยังเปลี่ยนแปลงอีกด้วย ส่งผลให้ผู้บริหารต้องเป็นคนที่ดีในตัวสนใจต่อความก้าวหน้า สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาบุคลากรไอทีให้ตามทันเทคโนโลยีได้ มีความสามารถในการเลือกสรรเทคโนโลยีมาใช้ และเป็นผู้ที่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็นและเหมาะสม นอกจากนี้ในการวิจัยยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง บางส่วนยังไม่ได้เห็นความสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ จึงส่งผลให้บทบาทด้านการเป็นผู้เรียนน้อยกว่าด้านอื่นๆ จากการวิจัยครั้งนี้ยังค้นพบรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1.1 บทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง มีนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเรียกใช้ข้อมูลสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร โดยผ่านระบบเครือข่ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อวางแผนการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และมีเครื่องคอมพิวเตอร์ จัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่ครบถ้วน สามารถให้ข้อมูลแก่ต้นสังกัดในด้านต่างๆ ให้บริการแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและประชาสัมพันธ์ผ่านระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองจึงมีบทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง กล่าวคือ เป็นผู้กำหนดแนวทางการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างชัดเจนหรือเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับมณัส บุญประกอบ (2542: 3) ได้ศึกษาวิสัยทัศน์ที่มีต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารและข้าราชการ สรุปผลวิจัยได้ว่าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อระบบสารสนเทศ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ส่งเสริมและให้ความสำคัญแก่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษามากกว่าข้ออื่นๆ สอดคล้องกับวาง (Wang 1994: 1-121) ได้กล่าวถึง การพัฒนาบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญบทบาทของบุคลากรเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาอบรมให้ความรู้ความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ รวมทั้งให้มีความสามารถในการส่งข้อมูลต่างๆ ด้านให้กับทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นผู้ร่วมงานที่มีคุณค่าในองค์กร ทั้งนี้ต้องสรรหาบุคลากรที่เหมาะสมกับงานเทคโนโลยี

สารสนเทศและต้องถือว่าบุคลากรด้านนี้ ควรได้รับการตอบแทนความดีความชอบตามสมควร ซึ่งในการวิจัยยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือมีไม่เพียงพอกับความต้องการของบุคลากร เพราะการจัดสรรงบประมาณที่ได้จากรัฐ ไม่ทัดเทียมกัน กล่าวคือสถานศึกษาขนาดใหญ่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมาก สถานศึกษาขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อย ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงส่งผลทำให้มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ เพื่อผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาน้อยกว่าข้ออื่น สอดคล้องกับชนภัทร จันท์เพ็ง (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ พบว่ามีปัญหาการขาดแคลนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาบุคลากร เช่นเดียวกับพิศมัย ชัยวิเศษ (2547: 81-82) ได้ศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนพบว่า งบประมาณที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินไม่เพียงพอ ทำให้มีปัญหางบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือและชุดอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ งบประมาณสนับสนุนในการสร้างห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านวัสดุครุภัณฑ์สำนักงาน นอกจากนี้อดิศร โชคบัณฑิต (2548: 70) พบปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาในรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านงบประมาณในการจัดซื้อ การผลิตและการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ต้องมีการกำหนดแนวทางจากบทบาทด้านการผู้นำทางในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรให้ชัดเจน

2.1.2 บทบาทด้านการเป็นมัลติทาสก์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองมีนโยบายในการสนับสนุนส่งเสริมสถานศึกษาให้ใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ได้จัดทำแผนรองรับเพื่อขยายโอกาสให้สถานศึกษาในสังกัดสามารถเข้าถึงสื่อเพื่อการศึกษาได้ มีการพัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาและเชื่อมต่อระบบเครือข่าย โดยมีนโยบายและแผนการพัฒนามีรายละเอียดชัดเจน นอกจากนั้นมีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนค่อนข้างมาก มีสื่อหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้สามารถผลิตและใช้เทคโนโลยีได้ ส่งผลให้มีการส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ารับการอบรมสัมมนาในโอกาสต่างๆ มากกว่าข้ออื่นๆ แต่ปัญหาที่พบใน

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในการดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือผู้ที่จบการศึกษาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาโดยตรง สอดคล้องกับพิศมัย ชัยวิเศษ (2547: 82) ได้ศึกษาความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน มีความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะความชำนาญ ทำหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณงาน จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดหาบุคลากรที่สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาทำหน้าที่เท่านั้น ไม่ได้ให้ความสนใจในการติดตาม ตรวจสอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จึงส่งผลให้มีการส่งเสริมให้มีวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาน้อยกว่าข้ออื่นๆ ซึ่งแท้จริงแล้วผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิธีการและใช้เครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 41) ที่ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการใช้คอมพิวเตอร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีสาระสำคัญคือ การแนะนำช่วยเหลือระหว่างการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารจะต้องดำเนินการติดตามควบคุมให้มีการนิเทศ แนะนำช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่ครูผู้สอนคอมพิวเตอร์ที่จะประสบกับปัญหาต่างๆ และการประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน เมื่อสิ้นภาคเรียนทุกภาค ผู้บริหารและครูประเมินผลการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน เพื่อสรุปผลการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อที่จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไขในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

2.1.3 บทบาทด้านการเป็นผู้แปลความหมาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า บุคลากรในสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองส่วนมากไม่ได้จบการศึกษาด้านคอมพิวเตอร์ จึงทำให้ขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลระบบข้อมูลสารสนเทศมักจะศึกษาด้วยตนเองหรือมีความสามารถพิเศษ มีความสนใจตั้งใจจากการเข้ารับการประชุม สัมมนาอบรมจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้อย่างแท้จริง ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้การยกย่องชมเชยบุคลากรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเองมากกว่าข้ออื่นๆ สอดคล้องกับยูคัล (Yukl 1989: 207-207) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรยกย่องการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและแสดงความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมอบหมายให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และจากการวิจัยยังพบว่าผู้บริหารบางส่วนเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพราะมีบุคลากรที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่แล้ว ซึ่งนูปเฟอร์ (Knuemper 1988: 29-38) ได้

ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการสอนพบว่า ผู้บริหารไม่สนับสนุนเพราะขาดความรู้และสงสัยว่าจะมีผลคุ้มค่าหรือไม่ จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบของคอมพิวเตอร์น้อยกว่าข้ออื่นๆ สอดคล้องกับเบเยอร์ (Beyer 1985: 3245-A) ได้ผลการวิจัยว่าผู้บริหาร ส่วนใหญ่มีความรู้คอมพิวเตอร์ การใช้คอมพิวเตอร์มีมากที่สุดในเรื่องใบรายงานผล (Report Card) ตารางนักเรียน (Pupil Data Base) ใช้น้อยที่สุดเกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือการประเมินผลการฝึกอบรม ส่วนวาง (Wang 1994: 1-121) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ด้านความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจเบื้องต้น การทำงานและประโยชน์ของคอมพิวเตอร์หาโอกาสเข้ารับการอบรมเพื่อให้สามารถใช้งานได้ โดยไม่มีความรู้สักกลัวการดูถูกดูหมิ่นว่าไม่มีความรู้และควรนำความรู้มาประยุกต์ใช้ตามระดับความต้องการขององค์การ อันจะก่อให้เกิดบรรยากาศของการพัฒนาในองค์การ ฉะนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองจึงมีความจำเป็นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อแสดงให้เห็นเป็นตัวอย่างและเป็นผู้อธิบายให้ผู้ได้บังคับบัญชาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปประยุกต์ใช้ได้

2.1.4 บทบาทด้านการเป็นพี่เลี้ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ได้ให้การแนะนำและดูแลช่วยเหลือบุคลากรที่ต้องการเรียนรู้ อันแสดงให้เห็นว่าบุคลากรให้ความสนใจและยอมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนางาน พัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ สุวิมล สุกกิจกาญจนา (2543: 75-82) ได้การศึกษาความต้องการของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารมีความต้องการสูงสุดในด้านมีความกระตือรือร้นในการให้บริการ ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร มีความวิริยะอุตสาหะ และในด้านมีความสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างดี ส่วนครูผู้สอนมีความต้องการสูงสุดในด้านการสนใจใฝ่ศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีการศึกษาสมัยใหม่และนำมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ทันเหตุการณ์ จึงส่งผลให้มีการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าข้ออื่นๆ สอดคล้องกับเซอร์จิอวานนิ และ คาร์เวอร์ (Sergiovanni & Carver 1980: 268 – 280 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2546: 33) ได้ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องแสดงความเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับเกียรติและศักดิ์ศรี ประสานกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม มีอิทธิพลต่อขวัญและกำลังใจของครู มีพฤติกรรมที่สำคัญ คือ พฤติกรรมที่มุ่งทำงานและมุ่งคน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านอบรมหรือมีความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากนัก แต่เกิดจากความสนใจและศึกษาด้วยตนเองมากกว่าสอดคล้องกับนงลักษณ์ ตั้งจิตตชอบ (2543: 96) พบว่าความ

ต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้บริหารส่วนใหญ่มีความต้องการใช้คอมพิวเตอร์ในงานที่รับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางด้านโปรแกรมสำเร็จรูปมากที่สุด โดยเรียนรู้คอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง ด้านความต้องการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับหลักการคอมพิวเตอร์ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับมาก จึงส่งผลให้การเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องน้อยกว่าข้ออื่นๆ จึงมีความจำเป็นให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับเบสส์ (Bass 1985: 82) ได้สรุปพฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกเน้นการพัฒนาโดยการประเมินการปฏิบัติงานในปัจจุบันและตำแหน่งในอนาคตเมื่อมีความรับผิดชอบมากขึ้น การปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างและมอบหมายงานตามความสามารถของแต่ละบุคคลให้ความช่วยเหลือเพื่อเพิ่มความสามารถ และเสริมแรงจูงใจให้มากยิ่งขึ้นตามความต้องการขององค์กร เป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเลียนแบบ มีความเห็นอกเห็นใจให้ความสนใจมีความเอื้ออาทรเป็นผู้ให้คำปรึกษา สังเกต และบันทึกความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการฝึกอบรมทางด้านเทคนิค

2.1.5 บทบาทด้านการเป็นผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองมีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้นและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา มีทักษะในกระบวนการกลุ่ม สอดคล้องกับสงวน นิตยารัมภ์พงศ์ (2541: 85) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำเป็นผู้มีความรู้และวิสัยทัศน์ ที่จะระดมสรรพกำลังโดยการสร้างบรรยากาศของคนในองค์กรให้มีความรู้ร่วมกันในการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมให้เกิดขึ้นแก่องค์กร ซึ่งถือว่าเป็นคุณภาพสุดยอดของการร่วมทีม (Term Work) ที่ให้พลังเหนือกว่าการสั่งการใดๆ จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองมีการกระตุ้นให้บุคลากรฝึกทักษะการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าข้ออื่นๆ เพื่อนำมาพัฒนาระบบสารสนเทศในสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้าทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับถาวร อินทะแสง (2547: 66) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากรมีความต้องการพัฒนาการใช้ เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศและต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะความรู้ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองให้ความสำคัญและสนับสนุนเฉพาะบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีเท่านั้นที่ได้เข้ารับการอบรมมากกว่าคนอื่นๆ

ทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำในสถานศึกษา บุคลากรบางส่วนขาดขวัญกำลังใจในการที่จะพัฒนาตนเองเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ การมีส่วนร่วมของชุมชนในลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้ แต่จากการวิจัยพบอีกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองให้ความสนใจการจัดการจัดหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในท้องถิ่นมาให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษาน้อยกว่าข้ออื่นๆ จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จะต้องให้ความสำคัญในการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้ง โรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคลากร อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะให้บุคลากรได้มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2 ข้อค้นพบจากบทบาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านทรัพยากร ทั้ง คน เงิน วัสดุครุภัณฑ์ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา ตลอดจนการสนับสนุนจากภายนอก มีการกำหนดนโยบายและแนวการปฏิบัติที่ชัดเจน มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กในบทบาทด้านการเป็นผู้นำทาง การเป็นมัลติเทสท์ และการเป็นผู้แปลความหมาย สอดคล้องกับทวิชัย ปิยะสุข (2544 : 66-68) พบว่า วิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนาระบบสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน ส่วนสำราญ ไทยนิคม (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยบริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีการใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อการบริหารโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 การเปรียบเทียบบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จำแนกตามที่ตั้ง พบว่า สถานศึกษาที่ตั้ง ในเขตเทศบาล และสถานศึกษานอกเขตเทศบาลมีการปฏิบัติบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่าง ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐาน ผลการวิจัยที่พบว่า ถึงแม้ว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งมีชุมชน หนาแน่น มีความพร้อมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ตรงกันข้ามสถานศึกษา ที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล สภาพของชุมชนและสถานศึกษาไม่มีความพร้อมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่ได้ส่งต่อบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งไม่ตรงกับ สมมติฐานในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับบัวภา เจริญนาค (2548: 62-65) ได้ศึกษา การดำเนินการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตาม เขตพื้นที่การศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณารายด้าน ก็แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

3. ข้อเสนอแนะ

เสนอแนะผลที่ค้นพบจากการวิจัย เรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือที่เรียกว่า Information and Communication Technology (ICT) ได้เข้ามามีบทบาทต่อสังคมยุคใหม่ในทุกมิติ ทำให้เกิดสังคม สมัยใหม่ ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีทั้งซอฟต์แวร์ การประมวลผล ข้อมูล เครื่องคอมพิวเตอร์ประสิทธิภาพสูงและเครือข่ายการสื่อสาร กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด นโยบายพัฒนาระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาและเครือข่ายสารสนเทศ หมวดการศึกษาสร้างชาติ โดยจัดให้มีโครงการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา (IT ทางการศึกษา) และการพัฒนาครู ให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์ในงานตามภาระหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพในหมวดของ การศึกษาสร้างคน ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดตั้งศูนย์ ปฏิบัติการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่เสนอข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการ บริหารและการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง จึงได้ วางแผนกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน การบริหารจัดการ ในฐานะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยองทำหน้าที่กำกับ สนับสนุน

ส่งเสริมสถานศึกษาหรือ หน่วยงาน องค์กรที่จัดการศึกษา จากข้อค้นพบจากการวิจัยบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายเพื่อให้สอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด ดังต่อไปนี้

3.1.1 การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุนและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา จากหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา อย่างเหมาะสมทั่วถึงและทัดเทียมกัน

3.1.2 การกำกับ ติดตาม ดูแลให้ความช่วยเหลือ สถานศึกษาให้มีการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

3.1.3 วางแผนการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จากการจัดประชุมสัมมนา ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

3.2 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

ในฐานะที่สถานศึกษาทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการผลักดันนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำและมีอำนาจในการจัดการศึกษาทำให้เปลี่ยนแปลงพัฒนาขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) ตลอดจนพื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง มีทักษะและเจตคติสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 ก: 86) ซึ่งมีแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและมีเป้าหมาย คือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและทัดเทียมกันทุกเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างมีระบบ ประชาชนทุกคนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในการเพิ่มพูนความรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการบริหารจัดการและจัดการศึกษา จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ควรปฏิบัติดังนี้

3.2.1 จัดสรรงบประมาณในการดำเนินการด้านเทคโนโลยีให้ได้อย่างเพียงพอและทันสมัยจากงบประมาณของรัฐบาลหรือหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษา

3.2.2 จัดวางระบบข้อมูลเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายในสถานศึกษา โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการรวบรวม จัดเก็บอย่างเป็นระบบ มีความพร้อมสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา

3.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม

3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.3.1 สืบเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ควรมีการศึกษาว่าจะทำอย่างไรจึงจะทำให้บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษานานาชาติและขนาดกลาง จึงจะมีมาตรฐานเดียวกันกับผู้บริหารสถานศึกษานานาชาติใหญ่

3.3.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ที่ส่งผลให้บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน

3.2.3 ควรมีการศึกษา นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อวางแผนกำหนดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและให้ได้รับประโยชน์จากการใช้ที่คุ้มค่าเหมาะสม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง (2536) *จิตวิทยาทั่วไป* กรุงเทพมหานคร อักษรพิทยา
- กิดานันท์ มลิทอง (2548) *ไอซีทีเพื่อการศึกษา* กรุงเทพมหานคร อรุณการพิมพ์
- เกรียงไกร จันทโรทัย (2542) “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบสารสนเทศของ
สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- ครรชิต มาลัยวงศ์ (2539) *ก้าวไกลไปกับคอมพิวเตอร์ สารคอมพิวเตอร์ที่ข้าราชการต้องรู้ พิมพ์
ครั้งที่ 4 (ฉบับปรับปรุง)* กรุงเทพมหานคร ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และ
คอมพิวเตอร์แห่งชาติ
- _____ (2540?) “ผู้บริหารยุคสารสนเทศ” ค้นคืนวันที่ 9 กรกฎาคม 2549 จาก
<http://learners.in.th/file/handyman/02-itadmin.pdf>
- _____ (2540) *ทักษะไอที (พิมพ์ครั้งที่ 2)* กรุงเทพมหานคร ซีเอ็ดยูเคชั่น
- _____ (2542) “การปฏิรูปไอทีในหน่วยงาน” ค้นคืนวันที่ 9 กรกฎาคม 2549 จาก
http://learners.in.th/file/handyman/05-it_change.pdf
- คำนึ่ง อัดตศุภนาพันธ์ (2542) “บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาจังหวัดตรัง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- จำนง อดิวัฒนสิทธิ และคณะ (2539) *สังคมวิทยา* กรุงเทพมหานคร มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- ชนภัทร จันทรพิ่ง (2544) “การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ ในโรงพยาบาลพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น”
รายงานการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชัยพงษ์ รังงาม (2540) “เทคโนโลยีสารสนเทศ” *วารสารวิทยบริการ* 8, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)
41-45
- ถาวร อินทะแสง (2547) “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัด
ขอนแก่น” รายงานการศึกษาระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ทวีชัย ปิยะสุข (2544) “วิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดระยอง” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ทวีศักดิ์ กอนันตกุล (2541) เทคโนโลยีสารสนเทศและสังคมสารสนเทศ กรุงเทพมหานคร ชัคเชสมิเดีย
- ทองอาบ พาไทสง (2549) *ประมวลกฎหมายและระเบียบปฏิบัติงานของท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร วิ.เจ.พรินติ้ง
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2544) “ทฤษฎีระบบ” ใน *ประมวลสาระวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 3 หน้า 191 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- นงลักษณ์ ตั้งจิตตชอบ (2543) *การศึกษาความต้องการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้บริหารในวิทยาลัยเทคนิค* สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- นิคม ทาแดง (2545) *เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้* กรุงเทพมหานคร สำนักงานปฏิรูปการศึกษา ภาพพิมพ์
- นิติมา เทียนทอง (2543) “ภาวะผู้นำของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาในทศวรรษหน้า” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- บัวภา เจริญนาค (2548) “การดำเนินการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- บุญชม ศรีสะอาด (2535) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาสน์
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535) “การอ้างอิงประชากรเพื่อใช้เครื่องมือแบบมาตรฐานประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง” *วารสารการวัดผลการศึกษา* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม 3(1) 23-24
- บุญชิต งามสง่า (2545) “บทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) *การบริหารงานวิชาการ* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
พิสมัย ชัยวิเศษ (2547) “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนอำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น” รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พลสุข สังข์รุ่ง (2546) *มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ* กรุงเทพมหานคร สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- มนัส บุญประกอบ (2542) *การศึกษาวิสัยทัศน์ที่มีต่อระบบสารสนเทศของผู้บริหารและข้าราชการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* ฐานข้อมูลการวิจัยการศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ออนไลน์) สาระสังเขป ค้น
คืนวันที่ 9 กรกฎาคม 2549 จาก <http://db.onec.go.th/result/info2.php?id=6440>
- ปิ่น ภู่วรรณ (2545) *พจนานุกรมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต* กรุงเทพมหานคร ซีเอ็ดดูเคชั่น
- ยุทธพงษ์ ภูมิพันธ์ (2545) “การศึกษาสภาพการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ” ฐานข้อมูลการวิจัยการศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ออนไลน์)
สาระสังเขป ค้นคืนวันที่ 9 กรกฎาคม 2549 จาก
<http://db.onec.go.th/result/info2.php?id=5485>
- ราชบัณฑิตสถาน (2546) *พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542* กรุงเทพมหานคร
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์
- วุฒิชัย ประสารสอย (2545) *การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร
บุ๊คพอยท์
- สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ (2541) *ภาวะผู้นำกับวิกฤตระบบราชการไทย* ใน สงวน นิตยารัมภ์พงศ์
และสุทธิลักษณ์ สมิตะสิริ (บรรณาธิการ) ผู้นำ (หน้า 83) พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร มติชน
- สมศรี งานพิพัฒน์ (2540) “ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร
กับการพัฒนาระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12” ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2543) *ทฤษฎีสังคมวิทยาเนื้อหาและแนวการใช้ประโยชน์เบื้องต้น*
พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2546) *พระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12)*
ค้นคืนวันที่ 20 กรกฎาคม 2550 จาก [Http://www.krisdiga.go.th](http://www.krisdiga.go.th)

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539) *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8*
(พ.ศ.2540-2544) กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- _____ (2542) *คู่มือการบริหารจัดการการใช้คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนประถมศึกษา*
กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) “เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
IT for Education” ค้นคืนวันที่ 24 กันยายน 2549 จาก
<http://www.onec.go.th/4014003/page0200.html>
- _____ (2545 ก) *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559)* กรุงเทพมหานคร
พริกหวานกราฟฟิก
- _____ (2545 ข) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)*
พ.ศ.2545 กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิก
- _____ (2545 ค) “รายงานการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์และปัจจัยสำคัญในการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศที่ส่งผลสำเร็จต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน” แปลและเรียบเรียงจาก
Strategic Analysis: Improving Teaching Learning in Australian School Education
through the Use of Information and Communications Technologies
โดย สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2545) กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาการเรียนรู้และ
เครือข่ายการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สกศ.)
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544) *เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (2545) *กรอบนโยบาย
เทคโนโลยีสารสนเทศ ระยะ พ.ศ.2544-2553 ของประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
- สำราญ ไทนิยม (2548) “การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหารโรงเรียนเขตอำเภอบางคล้า
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2” ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สุชาดา กิระนันท์ (2542) *เทคโนโลยีสารสนเทศ : ข้อมูลในระบบสารสนเทศ* กรุงเทพมหานคร
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุรกุล เจนอบรม (2541) *วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษานอกระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย*
กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- สุวิมล ศุภกิจกาญจนา (2543) “ได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของบุคลากรทางเทคโนโลยีการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2547) “ภาวะผู้นำ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน่วยที่ 5 หน้า 35-64 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- อดิศร โชคบัณฑิต (2548) “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5” รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Bass, B.M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. New York: Free Press.
- Bayer, S.F. (1985) “Use of computer in the administration of nonerpublic school.” *Dissertation Abstract International*, 45(11) 3245-A.
- Cohen William A. (1990). *The Art of Leadership*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.) New York: Harper Collins.
- Gwaltney, Robert A. (1982). “A Model Management Information System for an Institution of Higher Education.” *Dissertation Abstracts International*. 43(5),1367-A.
- House, & Mitchell, Terence R. (1974). "Path - Goal Theory and Leadership" *Journal of Contemporary Business*.
- Knupfer, N.N. (1988). “Teacher’s beliefs about instructional computing : Implications for Instructional designer” *Journal of Instructional Development*. 11(11) 29-38.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities” *Education and Psychological Measurement*. p. 607-610.
- Land, Z. & Cayer, J.N. (1994). “The Challenges Of Teaching Information Technology Use And Management In A Time Of Information Evaluation American Review Of Public Administration,15(2), 207.
- Likert, L.R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill.
- Robert C. Atchley. (1994). *Social Forces & Aging* 7th Edition Miami University.

- Stenzel, Leroy George Jr. (1982). "Teachers attitude toward computer." [CD-ROM] EDD, The Louisiana State University and Agricultural and Mechanical, UMI *Dissertation Abstracts Ondisc*–July 1980 to Dec 1984 [Accessed May10, 1999].
- Tichy, N.M., & Devanna, M. A. (1986). *The Transformational Leadership Training and development Journal*. New York: Jonh Willey.
- Van, H.S.H. (1992). A management Information system for principals of primary school. *Dissertation Abstracts international* 52 (12) 4180-A.
- Wang, C.B. (1994). *Techno vision The executive's survival guide to understanding and an managing information*. New York, N.Y.: McGraw – Hill.
- Yukl, Gary A. (1989). *leadership in Organizational*. 2th ed. Englewood Cliffs.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง
2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
ตอนที่ 2 สถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา
3. ข้อมูลที่ได้จากท่านจะนำมาวิเคราะห์และสรุปผลโดยภาพรวม มิใช่เป็นรายบุคคล จึงไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือสถานศึกษาของท่านทั้งสิ้น
4. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์และเกิดแนวทางการพัฒนาบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอความกรุณาโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง
5. ขอความอนุเคราะห์ท่านส่งคืนเอกสารได้ทางไปรษณีย์ (ตามซองที่แนบมา) หรือช่องส่งหนังสือของโรงเรียนอนุบาลระยอง ที่ทำการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 และ เขต 2 (ภายในวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ.2550) จักเป็นพระคุณยิ่ง
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายนิรัตน์ แสงพรต

นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1

บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นการสำรวจการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดพิจารณาถึงการปฏิบัติตามสภาพจริงหรือท่านได้ปฏิบัติในระดับมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงตรงช่องระดับการปฏิบัติ ตามความเป็นจริง

ข้อที่	บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.	กำหนดนโยบายด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา					
2.	วางแผนและแนวปฏิบัติการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					
3.	นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา					
4.	ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการตัดสินใจการบริหารจัดการ					
5.	กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างคุ้มค่า					
6.	กำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่องและชัดเจน					
7.	จัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ เพื่อผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					

ข้อที่	บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
8.	ให้ความสำคัญแก่ผู้ดูแลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใน สถานศึกษา					
9.	กำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					
9.	กำหนดให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					
10.	สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจให้ตรงกันกับ ผู้รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้การ ปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา					
11.	แนะนำบุคลากรที่รับผิดชอบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ					
12.	ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมา พัฒนางานทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้					
13.	ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ เช่น การสืบค้นข้อมูล จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น					
14.	ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ฝึกวิธีการใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ในสถานศึกษา					
15.	ส่งเสริมสนับสนุน ดูแลช่วยเหลือบุคลากรในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำสารสนเทศอย่างถูกต้องเป็น ระบบ					
16.	ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					

ข้อที่	บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
17.	ส่งเสริมสนับสนุนการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง เช่น การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น					
18.	ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ารับการอบรมสัมมนาในโอกาสต่างๆ					
19.	กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					
20.	ส่งเสริมให้มีวิธีการและเครื่องมือในการตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					
21.	ให้บุคลากรตระหนักถึงความจำเป็นในการแสวงหาความรู้โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
22.	อธิบายให้บุคลากรเห็นความสำคัญที่ต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา					
23.	อธิบายให้บุคลากรทราบถึงเป้าหมายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ร่วมกันในสถานศึกษา					
24.	แบบอย่างในการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว					
25.	ยกย่องชมเชยบุคลากรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาตนเอง					
26.	แสดงให้บุคลากรเห็นว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้า					
27.	มีความรู้ความเข้าใจหลักการพื้นฐานการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ					
28.	มีความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบและรูปแบบของคอมพิวเตอร์					

ข้อที่	บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
29.	มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้โดยตระหนักถึงคุณค่าของการใช้					
30.	ชี้แจงถึงประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้ข้อมูลที่ต้องการได้ตลอดเวลา					
31.	ดูแลช่วยเหลือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา					
32.	ประสานงานและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกันในสถานศึกษา					
33.	ให้คำปรึกษาแนะนำบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในทุกโอกาส					
34.	ดูแลช่วยเหลือบุคลากรในการจัดหาโปรแกรมประยุกต์มาใช้ ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา					
35.	ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน					
36.	ประสานเพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นระบบอย่างครบถ้วนตามความต้องการของสถานศึกษา					
37.	เป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือบุคลากรได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง					
38.	สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ					
39.	ศึกษารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน					
40.	ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง					

ข้อที่	บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
41.	มีโครงการให้บุคลากรได้ศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา การผลิตสื่อและการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ					
42.	แสวงหาความรู้เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันสมัยอยู่เสมอ					
43.	ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ตลอดเวลา					
44.	ให้บุคลากรได้ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตจนเกิด ความชำนาญ					
45.	เป็นแบบอย่างในการศึกษาหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาให้ก้าวหน้า					
46.	จัดหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศใน ท้องถิ่นมาให้ความรู้บุคลากรในสถานศึกษา					
47.	ให้มีการอบรมสัมมนาบุคลากรทุกฝ่ายสามารถใช้ระบบ เครือข่ายและมีส่วนร่วมในการใช้ข้อมูลสารสนเทศใน สถานศึกษา					
48.	กระตุ้นให้บุคลากรฝึกทักษะการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้อง กับเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่เสมอ					
49.	สนับสนุนให้บุคลากรศึกษาการใช้ระบบเครือข่าย เทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข่าวสารของสถานศึกษา เช่น ใช้ระบบ World Wide Web (www.) เป็นต้น					

ตอนที่ 2
สถานภาพทั่วไปของสถานศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง

1. ขนาดสถานศึกษา

- 1.1 เล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)
- 1.2 กลาง (นักเรียน 121 – 300 คน)
- 1.3 ใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)

2. ที่ตั้งของสถานศึกษา

- 2.1 ในเขตเทศบาล
- 2.2 นอกเขตเทศบาล

ขอขอบคุณท่านในการตอบคำถามจนครบทุกข้อ

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1. **ชื่อและนามสกุล** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิทธิ์ กิจปรีชา
ตำแหน่งทางบริหาร อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
วุฒิการศึกษา กศ.บ.,M.ED.,Ed.D.
ประสบการณ์หรือความชำนาญ บริหารการศึกษา
2. **ชื่อและนามสกุล** รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์
ตำแหน่งทางบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
วุฒิการศึกษา กศ.บ., กศ.ม. (วัดผลการศึกษา)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ สถิติ วิจัย
3. **ชื่อและนามสกุล** ดร.พีระ รัตนวิจิตร
ตำแหน่งทางบริหาร ผู้อำนวยการการเชี่ยวชาญ โรงเรียนอนุบาลระยอง
วุฒิการศึกษา กศ.บ., ศษ.บ.(เกียรตินิยม), กศ.ม.,ศษ.ม.,กศ.ด.
ประสบการณ์หรือความชำนาญ การบริหารการศึกษา การจัดการเรียนรู้ สถิติ วิจัย
4. **ชื่อและนามสกุล** นายชงยุทธ ประทุมยศ
ตำแหน่งทางบริหารศึกษานิเทศก์ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1
วุฒิการศึกษา ศษ.ม. เทคโนโลยีทางการศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 20 ปี
5. **ชื่อและนามสกุล** นายคำรบ อุ่นคำ
ตำแหน่งทางบริหาร ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านค่าย จ.ระยอง
วุฒิการศึกษา ค.อ.ม. เทคนิคศึกษา
ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้างานศูนย์วิทยบริการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
คณะกรรมการการพัฒนา ICT กลุ่มโรงเรียนในพื้นที่ จ.ระยอง

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกเครื่องมือเพื่อการวิจัย

คำอำนาจจำแนกเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	สรุป	เฉลี่ย
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
21	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
22	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6
23	+1	+1	0	+1	-1	2	0.4
24	+1	+1	0	+1	0	3	0.6
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อที่	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	สรุป	เฉลี่ย
26	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
27	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
28	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
29	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
31	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
33	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
34	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
35	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
36	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
37	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
44	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
48	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ภาคผนวก ง

เอกสารเชิญผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/330

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิฏฐ์ กิจปรีชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายนิรัตน์ แสงพรต นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนี้ นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
ที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/330

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายนิรัตน์ แสงพรต นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
ที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศธ 0522.16 (บ)/330

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.พีระ รัตนวิจิตร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายนิรัตน์ แสงพรต นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
ที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศร 0522.16 (บ)/330

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายขยยุทธ ประทุมยศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายนิรัตน์ แสงพรต นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าวนักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
ที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิทวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ที่ ศร 0522.16 (บ)/330

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

21 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายคำรบ อุ่นคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายนิรัตน์ แสงพรต นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
จังหวัดระยอง ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล
และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือ
ที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย
ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้โปรด
พิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย
สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น
อย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวรธีรานนท์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 -7

ภาคผนวก จ

เอกสารขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารต้นสังกัด

ที่ ศธ 04125/3729

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1
ถนนบางจาก อำเภอเมืองระยอง 21000

13 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์กรอกข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายนิรัตน์ แสงพรต ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลระยอง กำลังศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช และได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง” จึงขอความอนุเคราะห์ท่านกรอกข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิโรจน์ ดิษะวิสุทธิ์ศรี)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1

ที่ ศธ 04126/2029

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2
ต.วังห้ว อ.แกลง จ.ระยอง 21110

26 มิถุนายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์กรอกข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนายนิรัตน์ แสงพรต ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลระยอง
กำลังศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง”
จึงขอความอนุเคราะห์ท่านกรอกข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายณัฐเสฐ โพธิ์ศรีทอง)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2

กลุ่มอำนาจการ กลุ่มงานบริหารทั่วไป

โทร 0-3867-1180

โทรสาร 0-3867-2516

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายนิรัตน์ แสงพรต
วัน เดือน ปีเกิด	12 พฤศจิกายน 2502
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. ศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2529
ตำแหน่ง	ครู คศ.3
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลระยอง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1
รางวัลที่ได้รับ	รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ประเภทครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ระดับชาติ ผลงานสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ